

Peter Sloterdijk

Genius come back!

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

In febra acreditărilor și proiectelor de tot soiul, zoriți de termenele limită, de faxuri și email-uri de maximă prioritate, ajungem la sfârșitul săptămânii cu bilanțul din ce în ce mai subțirel. Pe ce s-a dus timpul? Ce am făcut în ultimele zile? Întrebări legitime, mai ales în epoca noastră, a arhivărilor harnice și a raportărilor precise, toate realizate într-o bătineră unor acurateți statistice ce ne vor modela viitorul. În ceasurile acestea de bilanț ne putem trezi bântuți de un gând subteran, care ar putea suna cam așa: *unde mai găsim loc și pentru tălenț?* Societatea contemporană, cu voința ei de rationalizare a realității și de normare a ei prin proceduri și metodologii, este în situația de a nu putea produce o definiție extensivă a talentului, multumitoare și încrezătoare. În fapt, talentul este o beala. "Talentul, așa cum a fost înțeles până acum, doar deranjează. Pentru cei care-l au este o capcană, pentru cei care nu-l au este un necaz.", scrie filosoful german Peter Sloterdijk, și mai adaugă: "*Genius go home.*" În alți termeni, nu avem unelte raționale pentru a-l înțelege și îngriji. Societatea modernă își face un titlu de glorie din normarea diferențelor, dar diferența dintre talentați și netalentați, mai ales în domeniul artistic, o prinde în *offside*. Căci, inginerește vorbind, e o diferență ce nu poate fi cuprinsă prin raționamente și silogisme. Suntem la acest subiect lăsați de izbeliște de către însăși capacitatea noastră de înțelegere. Dar de ce? Tocmai pentru că talentul nu poate fi cuprins într-un algoritm, nu-l putem norma pas cu pas. Ne putem bucura de forța lui, dar nu-l putem înțelege.

De ce nu-l putem înțelege? Pentru că a-l înțelege înseamnă a-l putea replica, reconstrui. Or, se știe, fiecare talent este un unicat. Iar unicatele, în epoca producției de masă, sunt dubioase, pentru că nu pot fi reduse la un mecanism, la o formulă, la o pastilă. Iar dacă pentru tristețe putem rezolva temporar problema prin administrarea unui antidepresiv, pentru lipsa de talent nu există nici o variantă de substitut chimic. Ce facem, atunci? Talentul, sau varianta sa supraturată – geniul –, e antidemocratic. Sunt talente muzicale de diferite naturi, calibre, susțineri ori anverguri, sunt genii artistice de o diversitate și intensitate uluitoare. Talentul și geniul nu țin de voință, ci de soarta noastră. Cum le putem cuprinde într-o singură procedură? Nu putem. Ceea ce putem face este să creăm un cadru în care talentul să se poată folosi. Pentru că există mulți oameni care nu-și mai folosesc talentul cu care sunt înzestrați. A fi talentat a devenit în multe arte un handicap. Cu noșc muzicieni care nu-și mai folosesc talentul la compus sau la interpretat. Și asta din cauză că mediul nu o mai cere. Cere numai cantitate, prelegeri, conferințe, studii, în alti termeni – activitate. Astfel încât acești oameni talentați ajung să devină activiști pe tărâmul artei în vînătoarea lor acerbă după volum și atotprezență. Ești citat sau citit, exiști! Dacă ești numai talentat și-ți vezi de treabă, nu ajunge.

Așadar, este talentul astăzi desuet? Are forma de artă spre care ne îndreptăm nevoie de talent? Și este stilul talentului contemporan afin cu toate aceste schimbări? Dacă muzicianul era un meșteșugar în Baroc, apoi profet în Romantism, astăzi el a ajuns cercetător, om de știință, doctor. Năpârlirea talentului muzical a devenit o realitate.

SUMAR

APLAUZE

În prim-plan *Contrabasul*. La mulți ani, Ioan Cheptea! **(pagina 2)**

PARTENERIATE

Gabriel Amiraș, din nou în România **(pagina 3)**

INVESTIȚII

Studioul de operă redat stagiunii artistice a UNMB **(pagina 4)**

EVENIMENT

Dirijorul Christian Badea – mai multe cursuri de măiestrie într-unul singur **(pagina 5)**

COMEMORARE

Paul Constantinescu **(pagina 8)**

GAUDEAMUS

Asociația Studenților din UNMB – prezentare și activități Studenții noștri – între concerte și problemele curente **(paginile 11-12)**

Ce facem noi, ca universitate de muzică, în acest context?

O instituție de învățământ muzical superior nu este altceva decât un loc în care oamenii vor avea prilejul de a-și folosi talentul. Se poate chiar schița obiectivul maxim al unei instituții de acest fel: *a găsi modalitatea prin care indivizi să-și folosească, prezinte și sporească talentul natural*.

Acest lucru încercăm să-l facem în universitatea noastră. Talentelor din toată România le adresăm două chemări care, deși opuse, spun același lucru: *Genius come back! Genius go home!* Aici este casa voastră.

Triumful clasei de contrabas a UNMB

prof.univ.dr. Dorel Pașcu-Rădulescu

În perioada 23 octombrie-7 noiembrie 2009, UNMB a patronat un eveniment excepțional în viața de concert a capitalei – *International Bass Weeks*.

Două săptămâni de sărbătoare muzicală în care au strălucit contrabasiștii români, reuniți sub semnul dragostei față de instrument și maestrul lor, distinsul profesor Ioan Cheptea, care a împlinit de curând frumoasa vîrstă de 80 de ani. Este cunoscut faptul că există o tradiție profesională remarcabilă legată de activitatea pedagogică și artistică pe care Iosif Prunner a instaurat-o în instituția noastră, continuată cu succes de către maestrul Ioan Cheptea. Poate că nimic nu produce o satisfacție mai mare unui profesor decât rezultatele constante obținute în timp de studenții săi. I-am văzut și ascultat pe mulți dintre ei, unii mi-au fost și mie studenți, dar această invazie de valori din toate generațiile a copleșit publicul prin prestația instrumentală și muzicalitatea remarcabilă.

Ce anume particularizează școala de contrabas a maestrului Ioan Cheptea?

Aș spune, în primul rând, ușurința prestației instrumentale, greoiul instrument căpătând în vizuinea profesorului valențe solistice egale cu celelalte, recunoscute în acest sens. Motilitatea incredibilă, neostentativă, dar foarte eficientă, muzicalitatea rafinată și nu în ultimul rând calitatea de sunet care impresionează.

Recitalul din 23 octombrie de la sala Enescu a adus în prim plan studenții actuali ai claselor Cheptea și Thomasz, care au interpretat lucrările de J.S.Bach, G. Bottesini, J. Haydn, F. Mendelssohn-Bartholdy, I. Prelipcean, S. Rahmaninov și G. Rossini. Alături de

studenți s-au remarcat și colegele noastre pianiste Viorica Boerescu și Diana Munteanu.

În 28 octombrie, orchestra "Universitaria", condusă de excelentul profesor și muzician Alexandru Ganea, a convins, având ca soliști pe Tamara Dica (violă) și Răzvan Popescu (contrabas). S-au cântat lucrările de Mozart, Stamitz, Bottesini, Beethoven. Lucrările solistice și cele simfonice s-au bucurat de un real succes.

Pe 29 și 30 octombrie, în concertele Orchestrei simfonice a Filarmonicii "George Enescu", sub conducerea competentă a dirijorului Iosif Ion Prunner, au fost prezentate publicului opusurile de: C. Silvestri, S. Koussevitzky, P. Dukas, A. Borodin și M. Ravel. Solist a fost Cătălin Rotaru, actualmente profesor în S.U.A și solist internațional. Varianta concertului de Koussevitzky a fost de mare nivel, solistul remarcându-se printr-o abordare instrumentală strălucitoare și o muzicalitate cuceritoare, iar prezența dirijorului, nepotul celebrului Ion Prunner, a închis un arc în timp, legat de preocupările pentru acest nobil instrument care este contrabasul.

Punctul culminant al celor două săptămâni l-a reprezentat concertul din 7 noiembrie de la Ateneul Român, unde, sub conducerea dirijorului japonez Daisuke Soga, s-au manifestat două orchestre: "Universitaria" și o inedită formă de 36 de contrabasiști. Lucrările solistice și cele de ansamblu au făcut publicului o mare bucurie, soliștii și dirijorul fiind solicitați de multe ori la rampă. Dirijorul Soga a reușit un concert de zile mari atât în calitate de interpret, cât și de compozitor prin piesa specială pe care îl-a dedicat-o maestrului Cheptea.

Soliștii serii au fost Botond Kostyak, Cătălin Rotaru, Petru Iuga (care a cântat și *Variațiunile Rococo* de P.I. Ceaikovski), Săndor Smărăndescu și Vladimir Toma.

Piesa lui Soga, scrisă într-un limbaj accesibil, a cucerit ascultătorii, iar dirijorul l-a invitat pe maestrul Cheptea pe scenă pentru a conduce ansamblul cu o transcripție a unor fragmente din *Rapsodia I* de George Enescu. Concert-maestrul ansamblului a fost celebrul contrabasist Dorin Marc, care actualmente cântă în Orchestra Filarmonică din München.

În concert s-au remarcat și pianiștii Viorica Boerescu și Viniciu Moroianu. În compania prietenului său Botond Kostyak, Viniciu Moroianu ne-a oferit o versiune ieșită din comun a unei sonate de E. Grieg.

Regret că printre contrabasiști nu s-a aflat și Wolfgang Gütler, o mare valoare care ne-a încântat de atâtea ori.

Nu pot să ascund faptul că această manifestare ar fi fost imposibilă fără efortul de organizare al distinsului nostru coleg, Ștefan Thomasz.

Sărbătoritul serii, maestrul Ioan Cheptea, merită omagiile și recunoștința noastră pentru tot ce a realizat la clasa de contrabas, cu pricere și voință, într-o traierie profesională greu de egalat.

La mulți ani, Ioan Cheptea!

La mulți ani și noi reușite clasei de contrabas a UNMB!

SE PREZINTĂ

Catedra de "Teorie și Științele educației"

conf.univ.dr. Olguta Lupa

Titulatura Catedrei de "Teorie și Științele educației", spre deosebire de cea apparent mai aplicată a altor catedre, trimite parcă la sferele înalte ale noțiunilor abstracte, determinându-ne poate să ne gândim la o vorbă cu largă circulație: "Teoria ca teoria, dar practica ne omoară...". Trebuie să recunoaștem că pericolul e real, disjuncția între teorie și practică putându-se infiltra cu ușurință în orice proces de învățare.

Nu însă și în cazul catedrei noastre. De altfel, pare că întreaga Universitate Națională de Muzică și-a propus să demonteze, să contrazică, să neantizeze asertiunea mai sus citată. Cum? Conjugând într-un mod optim teoria cu practica și transmitând studenților convingerea că există o legătură indisolubilă între cele două, că ele merg mână în mână fără a se putea dispensa una de cealaltă. Pentru că orice muzician veritabil își înțemeiază activitatea practică pe o solidă pregătire teoretică, cu cât mai temeinică, cu atât mai aptă să-i ofere elementele "nutritive" necesare evoluției ulterioare. și numai un muzician veritabil este capabil să extragă, să sintetizeze unele elemente teoretice noi care se degajă din practica muzicală.

Revenind la prezentarea Catedrei de "Teorie și Științele educației", conduse cu responsabilitate, implicare, dinamism și vastă deschidere culturală de prof. univ. dr. Magda Buciu, vom constata, la o privire sumară, că titulatura acesteia surprinde foarte bine cele două linii de forță care o definesc: pe de o parte un set de cursuri având ca centru gravitațional "Teoria muzicii", pe de altă parte ansamblul de discipline (pedagogie, psihologie, didactică etc.) ce alcătuiesc "Științele educației" și care sunt integrate Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic.

Amplă prezentare de care a beneficiat acest departament în paginile primului număr al revistei Acord îmi oferă ocazia de a mă concentra de această dată asupra primului set de discipline și, în special, asupra cursului considerat de prof. univ. dr. Magda Buciu ca fiind echivalentul anatomiei în medicină. Da, ați ghicit, este vorba despre "Teoria muzicii", disciplina-emblemă a catedrei noastre. Într-adevăr, prin cunoștințele și abilitățile dobândite în cadrul acestui curs - în care teoria se împletește cu auzul, solfegiul, dictatul și exercițiile aplicative, în care elementele muzicii sunt explicate, corelate și capătă identitate lingvistică - se dezvoltă auzul interior, gândirea muzicală, iar studentul este înarmat cu instrumentele

necesare codificării și decodificării corecte a limbajului muzical, absolut indispensabile oricărui muzician. Acestea sunt desigur argumentele pentru care "Teoria muzicii", cu toate componente sale aplicative, este disciplina care se studiază, la nivele diferite de aprofundare, în cadrul tuturor specializărilor, făcând parte din trunchiul comun al disciplinelor fundamentale ce stau la temelia pregătirii unui profesionist într-ale muzicii. Cu un conținut adus la zi (aceasta însemnând parcurgerea contribuțiilor teoretice importante din muzica secolului XX), dar panoramând întreaga evoluție a sistemelor sonore și ritmice, cursul de "Teoria muzicii" (împreună cu dezvoltările acestuia în cadrul ciclului de masterat, prin discipline precum "Evoluția conceptelor de consonanță și disonanță", "Organizări ritmice în prima parte a secolului XX") constituie, sperăm, o inepuizabilă sursă de sugestii și idei creațoare. La urma urmelor, *nil novi sub sole*, cum spunea înțeleptul Solomon. Elementele noi sunt, de cele mai multe ori, reluarea celor vechi într-o nouă înfățișare/abordare; totul e să ai ochi de văzut și urechi de auzit sau, cu alte cuvinte, să știi să conjugi (mă apropiu deja de o formă cu refren!)... teoria cu practica. Aceasta a fost, de pildă, cazul studentului Olivier Messiaen, care a știut să convertească informațiile privitoare la ritmica hindusă, oferite tuturor auditorilor cursului susținut de Maurice Emmanuel, într-o nouă viziune asupra ritmului, cu consecințe majore asupra ritmicii întregului secol XX.

Tot în cadrul primului set de discipline se încadrează cursul de "Citire de partituri" (extins la nivelul de masterat prin cel de "Reducție pianistică a partiturilor vocale și instrumentale"), care urmărește în esență același lucru: dezvoltarea capacitatei de codificare-decodificare (atât de importantă pentru muzica europeană, care nu poate fi concepută în absența suportului scris, a partiturii), dar și lărgirea orizontului muzical, prin parcurgerea unei vaste selecții de lucrări aparținând diferitelor epoci și stiluri.

Între cele două seturi de discipline despre care am vorbit se creează o necesară și utilă comunicare atât prin cursuri la nivelul masteratului (cum ar fi cel intitulat "Educația muzicală contemporană"), cât și prin inițiative inspirate, precum cea (aparținând prof. univ. dr. Magda Buciu) de a organiza simpozionul cu tema "Muzica în educație și educația prin muzică", desfășurat în data de 5 mai 2009, prilej cu care vorbitorii au investigat interacțiunea, interdependența dintre cele două domenii: muzica și educația.

După cum se poate observa, efortul membrilor catedrei de "Teorie și Științele educației" de a infirma zicala citată în debut se extinde dincolo de cursurile propriu-zise, simpozionul amintit fiind doar un exemplu. Diversitatea, multitudinea și soliditatea preocupărilor cadrelor didactice ale acestei catedre - cuprinzând domenii precum compozită, muzicologia, interpretarea instrumentală și vocală, dirijatul, multe din cercetări fiind materializate în valoroase volume de specialitate, materiale didactice etc. - se răsfrâng pozitiv asupra modului în care este conceput și susținut actual didactic. Câștigător? Studentul!

CATEDRA DE TEORIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

șef catedră: prof. univ. dr. Magda Buciu;

membri: prof. univ. dr. Ulpiu Vlad

conf. univ. dr. Rodica Nicolaescu

conf. univ. dr. Andrei Tănărescu

conf. univ. dr. Lucia Costinescu

conf. univ. dr. Marcel Costea

conf. univ. dr. Cristian Petrescu

conf. univ. dr. Olguta Lupa

lector univ. dr. Grigore Cudalbu

lector univ. dr. Dragoș Călin

asist. univ. dr. Denisse Drago

asist. univ. dr. Tatiana Hilca

c.d.a. Irina Odăescu - Tuțuiu

c.d.a. Vasile Vasile

c.d.a. Elisabeta Georgescu

c.d.a. Eugen Sandu

c.d.a. Camelia Popa

c.d.a. Ramona Pache

Redacția ACORD

Coordonator:

Antigona RĂDULESCU

Secretar de redacție

Lavinia Popescu

Redactor șef:

Irina BOGA

Design, tehnoredactare și producție:

NETBOOT -

www.netboot.ro

Redactori:

Tatiana NOIA

Andreiana GEAMĂNĂ-

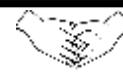
ROȘCA

Mirela RADU

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la

acord@unmb.ro

ISSN 2066 - 0901

Un eveniment: atelier de măiestrie cu Gabriel Amiraș

conf.univ.dr. Viniciu Moroianu

Revenirea în București a pianistului Gabriel Amiraș, unul dintre cei mai prestigioși dascăli pe care i-a avut Universitatea noastră, a stârnit un ecou mai redus față de trecuta sa prezență, ce a marcat puternic Festivalul „Chei”. Un artist ce nu a abdicat niciodată de la un crez artistic înalt, de la slujirea, cu dăruire maximă, a artei interpretative, acesta este maestrul Amiraș, care, după o îndelungată absență, a urcat pe scena Studioului de concerte „Mihail Jora” pentru a susține un program de mare anvergură: după opusuri de Brahms și Irina Odăescu-Tuțuiu, culminația a constituit-o redarea *Sonatei pentru două piane și percuție* de Bartók, în compania Danae Borșan, a lui Alexandru Matei și Alexandru Anastasiu.

A doua zi, 5 noiembrie, s-a reîntâlnit cu studenții din UNMB, propunând un *workshop* pe probleme punctuale ce ţin de secretele existenței noastre profesionale. M-am implicat în organizarea acestui eveniment atât ca discipol, cât și în calitate oficială. Locul reunii: sala 113, laborator în care s-a plămădit majoritatea concertiștilor astăzi activi în viața noastră muzicală. Au venit studenți, nu doar de la specializarea Pian, chiar și elevi.

Dialogul s-a îscăzut repede: toate întrebările au fost istește și interesante, atingând puncte de esență ale profesiunii noastre. În ordine: importanța deslușirii, din capul locului, a formei, spre afilarea genezei și conștientizarea conflictului dintre ideile muzicale, dominarea tracului prin voință, mimica, audițiile comparate. Apoi, definirea talentului ca dar divin, a modului în care fiecare generație își creează, conștient și

individual, modelele, aspecte ale tehnicului înțelese ca mijloc de expresie, a studiului prin desfacere în atomi și recomponere a unui pasaj, găsirea soluțiilor personale de digitație care să fixeze reflexele, degetele constituind senzorii prin intermediul cărora se naște sunetul.

spre acel tempo în care discursul muzical să respire și să poată fi optim pronunțat, fără resimțirea *stilului* ca o restricție care să niveleze punerea în valoare a caracterelor muzicale, până la nivel de celulă. Pentru aceasta, trebuie să știi ce vrei să auzi, prin funcționarea, deopotrivă, a auzului interior și a autocontrolului sonor.

Au adresat întrebări și au provocat discuții pline de miez studenții Andrei Racu, Crina Mihalache, Angelica Postu, Anca Săftulescu, Alexandra Popescu, doamnele profesoare Lavinia Coman și Alma Peter-Apostoleanu. Maestrul a evocat pianistica lui Richter și Barenboim, trei ceasuri și jumătate dense fiind dominate de tinerețe spirituală, vioiciune intelectuală, putere de sinteză a unui gânditor dornic de dezbatere ascuțite, polemice. Un atare registru ideatic ar fi fost atins, cu siguranță, deja într-o a doua zi de *workshop*. Oricum, îmi face plăcere să consemnez faptul că eruditul oaspete a fost plăcut impresionat de nivelul problemelor de specialitate care îi frământă pe tinerii noștri, apreciind că aceștia sunt mult peste colegii lor din alte țări, unde a condus astfel de întâlniri.

Îl dorim pe maestrul Amiraș printre noi, cât mai des și cât mai mult. Experiența sa scenică și pedagogică este intens semnificativă, inclusiv contactele artistice de care s-a bucurat în preajma unor mari spirite precum

Heinrich Neuhaus, Arthur Rubinstein, Nadia Boulangier sau Alfred Brendel. Ne spunea că Muzica este parte a construcției psihofiziologice a omului. Între aceia care există prin și întru muzică, Gabriel Amiraș este un ales.

Gabriel Amiraș și Viniciu Moroianu - 1985

Profesorul a insistat pe modul de citire corectă („în infraroșu”) a textului, pe structurarea acestuia, pe responsabilitatea canticului prin care îți impui pretenții și scopuri tot mai exigente. A pledat pentru studiatul eficient, care să pornească de la amănunt la întreg, cu dus-întors,

Duo pianistic Dana Borșan - Gabriel Amiraș

prof.univ.dr. Lavinia Coman

La începutul lunii noiembrie publicul bucureștean a avut ocazia să participe la un program excepțional de muzică pentru două piane. Studioul „Mihail Jora” al Radiodifuziunii Române a găzduit recitalul renumiților interpreți Dana Borșan și Gabriel Amiraș, într-o seară cu lucrări de Johannes Brahms, Irina Odăescu Tuțuiu și Béla Bartók. Întâlnirea s-a constituit într-un eveniment datorită repertoriului propus și valorii înalte a interpreților. A existat și un interes special de ordin sentimental legat de apariția lui Gabriel Amiraș în stagiu muzical bucureștean pentru prima dată după plecarea sa în 1993 în Germania, ca profesor la Staatliches Conservatorium din Trossingen.

În prima parte a recitalului am ascultat două capodopere brahmsiene, *Variațiunile pe o temă de Haydn în si bemol major op. 56 b*, celebre îndeosebi în versiunea orchestrală, și monumentală *Sonată în fa minor op. 34 b*, variantă mult îndrăgită de compozitor a *Cvintetului de coarde op. 34 a*. Interpretii au creat atmosfera specifică romanticismului german târziu, au găsit acel sunet general autentic prin care ne-au relevat conținuturile polisemantice oferite generos de muzica lui Brahms. Construcțiile formale, riguroas articulare atât la nivel general, cât și în detaliile microstructurale, au fost prezентate coerent, într-o concepție unitară, ca și cum s-ar fi cântat la un singur instrument uriaș, de către un singur pianist cu capacitate multiplă. Am admirat naturalețea configurației și modelarea suplă a pulsării ritmice, amplitudinea arcului de nuanțe, bogăția de efecte timbrale. Toate aceste elemente ale măiestriei tehnice au fost puse permanent în scopul expresiei muzicale autentice.

Partea a doua, dedicată unor opere importante din secolul XX, a cuprins mai întâi *Muzica pentru două piane și percuție op. 51* de Irina Odăescu Tuțuiu. Aceasta a fost elaborată în 1983 și dedicată celor doi pianisti, Dana Borșan și Gabriel Amiraș. Conținutul poartă amprenta etosului românesc și pune în valoare multiplele posibilități expresive ale unui atare ansamblu. Perechii dedicatoare i s-au alăturat admirabilul percuționist Alexandru Matei și Alexandru Anastasiu, discipolul său, realizând împreună o interpretare captivantă prin vivacitate, justă tonul, forță expresivă.

Celebra *Sonată pentru două piane și percuție*, compusă de Béla Bartók în anul 1937, e o adevărată piatră de încercare a repertoriului cameră și de concert, situându-se la granița dintre cele două genuri. Întreaga echipă s-a dăruit fără rezerve scopului nobil și dificil de a face să trăiască o muzică plină de dinamism, complexă și mereu surprinzătoare. În acest fel concertul s-a încheiat cu o reușită semnificativă, lăsând ascultătorilor imaginea pregnantă unei serii de neuitat.

A doua zi după concert, profesorul Gabriel Amiraș s-a aflat în mijlocul studenților pianisti din UNMB, în cadrul unui *workshop* informal, unde s-a discutat mai degrabă prietenesc, decât în stil academic. Tinerii i-au pus numeroase întrebări, cărora artistul le-a răspuns cu placere, formulând generos punctele sale de vedere asupra chestiunilor mari și mici ale formării pianistului contemporan. A fost impresionant felul în care invitatul de onoare a știut să stimuleze curiozitatea studenților și a avut răbdare să asculte răspunsurile lor personale la întrebări importante ale profesiunii. S-a vorbit despre trac și emoții, despre talent și erudiție, despre concurență în arta pianistică în context internațional, despre ambiția pozitivă, despre echilibru, măsură, cultivarea pasiunii în interpretare, despre perspectivele muzicii pe termen lung, despre muzica tradițională și cea experimentală, despre evoluția expresiei verbale și a celei muzicale, despre condiția muzicianului astăzi și în viitor.

De o mare importanță pentru participanți au fost sfaturile maestrului privind studiul la pian. Acestea au început cu un adagiu personal care sună astfel: „Voința noastră săpânește viețile noastre, reflexele noastre săpânește acțiunile noastre!”

El a vorbit despre simetria corpului uman, despre formarea reflexelor pianistului, despre felul cum studiem. A subliniat importanța poziției corecte la pian, a încălzirii progresive a aparatului anatomo-fiziologic, în fiecare zi, înainte de a porni studiul propriu-zis, oferind exemple concrete la pian. În privința modului cum studiem o lucrare, l-a citat pe Liszt, care spunea: „Nu există pasaj complicat! Trebuie să știm să-l desfacem în elementele componente, să le rezolvăm pe rând și să le punem din nou în ansamblu.”

Când abordăm o partitură nouă, după ce ne-am făcut o idee

generală, vom stabili digitațiile. Dacă este vorba despre o formă de sonată, vom începe lucrul cu dezvoltarea, fiindcă acolo se află esența întregii piese, nodul tuturor problemelor. În expoziție și reprise vom căuta similitudinile, paralelele, deosebirile. În construirea unei interpretări viabile trebuie să ținem cont de caracterul și sensul intervalelor, de desenul melodici, de stabilirea motivelor, a grupărilor de sunete, prin legato și staccato, de formarea propozițiilor și a frazelor, de armonie, de raportul dintre melodii și acompaniamen, de liniile contrapunctice, de stabilirea culminărilor, de registrul în care se cântă, de colorit și îndeosebi de tușeu, un element esențial al artei pianistice.

Întrebat despre importanța audițiilor comparate ale unor interpretări consacrate, profesorul Amiraș a fost de părere că trebuie să ne producem lumea sonoră prin studiu propriu, niciodată imitând interpretări ale altora, oricără de celebri ar fi. După ce am rezolvat problematica lucrării, îi putem consulta și pe alții, nu înainte! Uneori, chiar interpretări celebre se dovedesc a fi criticabile, iar unii compozitori-pianisti au lăsat înregistrări nereușite ale propriilor creații. În fine, s-a discutat despre nevoie de modele în profesiune, despre păstrarea prospețimii în cântat, a fericirii de a face muzică pe parcursul lungilor ani ai formării și apoi ai carierei de artist interpret. S-a vorbit despre speranța Tânărului pianist în realizarea proprie, despre pianistul preferat al maestrului Amiraș din generația Tânără, Grigori Sokolov, despre sunetul pianului și interpretarea muzicii vechi pe instrumente istorice, despre interpretarea operelor bachiene la pianul modern.

La despărțire, studenții prezenți i-au mulțumit maestrului și s-au arătat doritori să repete cât de curând posibil o astfel de întâlnire.

Dana Borșan

Inaugurarea Studioului de Operă al UNMB

asist.univ.dr. Florinela Popa

De la stânga la dreapta:
Bianca Manoleanu, Dan Buciu, Dan Dediu, Smaranda Murgan

Studioul de Operă al UNMB a reîntrat în circuitul artistic după aproape trei ani de consolidări și renovări. Inaugurarea sa, pe 17 decembrie 2009, a fost prilejuită de un concert la care publicul a putut admira fizionomia cu totul nouă a acestei săli: distinsă și totodată primitoare, cu o lumină discret filtrată printr-un luminator. În plus, funcționalitatea Studioului, în viziunea arhitectului Călin Irimescu, șeful acestui proiect, este mult extinsă – sala poate găzdui atât concerte sau spectacole de operă, cât și spectacole multimedia, teatru, dans contemporan etc. Un aspect

esențial pentru orice spațiu destinat spectacolelor și care a surprins extrem de plăcut asistența a fost acustica exemplară, datorată unui studiu și unui proiect de acustică naturală realizate de prof. univ. dr. arh. Marius Smigelschi și conf. univ. dr. arh. Gabriel Negoeșcu.

În deschiderea acestui eveniment au luat cuvântul prof. univ. dr. Dan Dediu, rectorul UNMB, și prof. univ. dr. Grigore Constantinescu. De asemenea, a fost dezvelit un bust al profesorului Victor Giuleanu, cel care, în calitate de rector, a avut rezultate cu totul remarcabile în dezvoltarea bazei materiale a Conservatorului bucureștean.

Cu o regie semnată de Cristian Mihăilescu, concertul de inaugurare a adus pe scenă Corul *Psalmodia*, condus de Nicolae Gheorghita, Orchestra *Concerto* a UNMB, dirijată de Leonard Boga și Stefan Iliescu, Corul Claselor de Master din UNMB, dirijat de Mihai Diaconescu, și *Romanian Young Brass*, sub conducerea muzicală a lui Mihai Ceșcăi. Alături de aceste formații au evoluat câțiva soliști, studenți sau masteranzi ai UNMB: Valentina Naftorniță (soprana), Ionuț Daniel Pop (bariton), Liviu Valentin Iftene (tenor) și Ioana Bălașă (flautistă). Programul, divers în sine, a impus totuși accente repertoriale inerente momentului de desfășurare (de altfel, programul de sală anunță un „Concert de Crăciun”). Prezența unui public numeros și, mai ales, foarte entuziasmată a semnalat faptul că există așteptări mari

privind montarea unor spectacole pe măsura potențialului acestei săli.

APLAUZE

Orchestra Națională de Tineret

Alice Tacu - anul IV Muzicologie

Marin Cazacu

Orchestra Națională de Tineret s-a format în 2008, în cadrul Festivalului Internațional „Enescu și muzica lumii”, sub pretextul unor cursuri de vară cu finalitate în sala de concert. Elevi de liceu, studenți și masteranzi din diferite orașe ale țării - toți pregătiți pe partide de către profesori invitați - au fost aduși laolaltă sub conducerea lui Cristian Mandeal. Timp de aproape un an și jumătate, cadrul de desfășurare al orchestrei au fost ultimele două ediții ale festivalului mai sus menționat - până în decembrie 2009, când aceeași tineri s-au întâlnit la Ateneu pentru două concerte de sărbători.

Vorbim, în următoarele rânduri, cu violoncelistul prof. dr. Marin Cazacu, fondatorul orchestrei:

De unde a pornit ideea înființării unei orchestre de tineret?
Dacă în Europa occidentală există de peste 40 de ani orchestre de tineret - cum este cazul Germaniei, unde funcționează 12 orchestre la nivel local, regional și federal -, în România acest proiect a prins viață doar în anul 2008. Mi-am dorit acest lucru plecând de la situația din alte țări și mai ales de la necesitatea racordării tinerei generații de muzicieni români la aspirațiile și reperele profesionale europene. Festivalul Internațional „George

Enescu” de la București ne propune o dată la doi ani modele extraordinare de ansambluri orchestrale, pe care ar trebui să le urmăm în viitor pentru a ne situa la nivelul de exigență al celor mai bune ansambluri.

Chiar dacă ideea nu este originală, ea reprezintă o premieră pentru țara noastră, iar realizarea unui asemenea demers în România m-a pus în față unor situații financiare dificile, pe care le-am depășit cu multă muncă și insistență în atragerea unor parteneri și sponsori, mai ales cu speranța că rezultatele se vor vedea în curând.

Cum colaborați cu membrii orchestrei și cum ați spune că este formată noua generație de instrumentiști din România?

Experiența de pedagog m-a ajutat să pot comunica foarte bine cu tinerii muzicieni. Implicarea mea într-un asemenea proiect a pornit de la evaluarea corectă și sinceră a sistemului de educație muzicală din România, care este încă dominat de o pregătire excesivă de solistică. Școala muzicală românească produce instrumentiști foarte buni, dar orchestranți modești. Și cum se știe că aproximativ 70 % dintre cei care absolvenți vor profesa într-o orchestră, urmarea este că mulți din ei se vor simți frustrați, gândind că locul lor nu e acolo și că, în schimb, ar trebui să fie soliști. Iată o problemă de mentalitate care trebuie educată din primii ani de școală.

Selectându-i pe cei mai buni din România, *Orchestra Națională de Tineret* are un nivel ridicat și egal între partidele instrumentale, ceea ce duce la realizarea unor concerte de înalt nivel artistic. Desigur, a contat foarte mult și pregătirea din ultimii doi ani de la Sinaia, unde au studiat pe grupe de instrumente cu profesori instrumentiști activi în marile orchestre din lume (violonistul Liviu Prunaru - Amsterdam, violistul Marius Nichiteanu - Hamburg, violoncelistul Marin Cazacu - București, contrabasistul Dorin Marc - München și oboiștul Adrian Petrescu - București), precum și șansa de a lucra cu un mare dirijor și muzician - Cristian Mandeal.

Care sunt următorii pași pe care-i va face Orchestra Națională de Tineret?

Cei doi ani de existență și o serie de concerte foarte reușite ne dau speranță unor progrese profesionale excelente și dorința de a continua acest tip de pregătire și de formare a unui muzician capabil să interpreteze partiturile de orchestră cu aceeași implicare și afecțiune pe care o manifestă față de lucrările concertante. Îmi propun o serie de turnee în România și, sper, în străinătate.

Ca președinte al Fundației „Prietenii Muzicii - Serafim Antropov”, organizatorul întregii activități a Orchestrei și

al Festivalului Internațional „Enescu și muzica lumii” de la Sinaia, îmi doresc să convingem cât mai mulți tineri de necesitatea unei schimbări de mentalitate și să oferim șansa (tinerilor și publicului iubitor de muzică) de a pătrunde în universul extraordinar al muzicii simfonice. România posedă un număr impresionant de talente, care doar trebuie direcționate pe drumul bătătorit de experiențele orchestrelor europene.

ALTERNATIVE ARTISTICE

prof.univ. Nicolae Coman

DITIRAMBUL LIREI ORFEICE

Când
Orfeu,
cu lira,
amuțea fiare,
și făcea piatra să plângă,
zdrobea ce-i de zdrobit cu pumni de frumusețe.
Știm că din acest motiv
n-a murit hidra.
Nici bine
Nu i-a
fost.

CRUCEA DE CUVINTE

Motto
Aici zace și se face
Petru Pătru praf.
(epitaf popular)

Un
simplu
epitaf
cât Guernica.

Nici marmorii, nici onoruri.
I-au pus la creștet doar o cruce de cuvinte
și-l mai veghează pe-nserat,
sus, de sus mai sus,
candela
unui
gând.

Diana Rotaru : Jurnal de călătorie

De la stânga la dreapta:
Diana Rotaru, Maria Chifu, Fionnuala Cawkhill, Ana Chifu

Compozitorul român este un călător. *Trebuie să fie un călător. Homo viator.* Și, prin asta, devine și un gurmand expert, întrucât gustul rămas după oricare ieșire este compus din multe și rafinate ingrediente: nu numai repetiții, dar și plimbări; nu numai discuții despre alchimia muzicală, dar și despre nori sau vitrine; nu numai muzică nouă, dar și oameni noi, atitudini noi, reacții noi; nu numai sala de concert, dar și drumul spre ea, dinspre ea, pe străzi mai drepte sau mai pline de meandre.

Așadar, iată o mică moștră de jurnal posibil al unui călător gurmand.

11 - 19 iulie 2009: Primul popas, *Hilltown New Music Festival*, Westmeath County, Irlanda. Sare și piper.

Aflat de abia la a doua sa ediție, *Hilltown New Music Festival* își croiește încet, încet, o reputație foarte respectabilă în lumea artistică contemporană. Dacă în 2008 a cuprins numai o singură zi, a doua ediție are loc pe durata unui weekend, însă unul plin-ochi de evenimente. Locația, izolată într-o zonă de ferme, este singurul punct mai dificil al festivalului, însă și cel mai interesant. Este vorba de casa Fionnualei Cawkhill, mare iubitoare de artă contemporană, care, ajutată de un grup de prieteni muzicieni irlandezi, a hotărât să pună pe picioare acest omagiu adus artiștilor de azi. Printre ruinele vechiului castel din curte și cămărușele vilei se pun la cale, în timpul săptămânii de repetiții, nu mai puțin de 11 concerte, 3 instalații audio, un concert de muzică electroacustică românească, proiecții de lucrări audio-vizuale și multe alte evenimente adiacente. Mesele, ce amintesc de ospețele medievale prin proporțiile pe care le capătă, sunt singurele ce mai întrerup o energie ce clocotește la temperaturi maxime de la prima repetiție până la ultimul concert. Vremea, extrem de capricioasă, alternează haotic soare cald cu ploi torențiale, care te prind

în mijlocul curții, cu cafeaua în mâna, fără nici un refugiu apropiat. Însă nici diferențele șocante de temperatură, nici bugetul restrâns nu împiedică participanții să organizeze, culmea, aproape de perfecțune, două zile de festival în aer liber, cu fire electrice înecate de ploaie, cu tunete și fulgere suprapuse nuanțelor de *pianissimo*, cu trei, patru pulovere pe cap de interpret, însă cu zâmbetul pe buze. România este cumva "invitată de cinste" la festivalului, fiind reprezentată nu mai puțin de 7 compozitori – Dan Dediu, cu un portret de autor (în cadrul căruia a cântat alături de Valentina Sandu-Dediu), Octavian Nemescu, Călin Ioachimescu, Nicolae Teodoreanu și Cătălin Crețu, cu lucrări electroacustice, Violeta Dinescu și subsemnata, cu o lucrare interpretată minunat de *alte două românce*: Ana și Maria Chifu. Se spun glume cu umbrela în mâna, se ascultă muzici electronice cu ghetele pline cu apă, dar atmosfera, îmbibată de creativitate, este atât de contagioasă, încât la final, înghesuite trei fete într-un pat din cauza frigului, ne promitem să mai venim.

18 - 25 august 2009: Al doilea popas, *Takefu International Music Festival*, Japonia. Ghimbiri și wasabi.

Evenimentul îl are ca director artistic pe Toshio Hosokawa, probabil cel mai cunoscut compozitor japonez la ora actuală. Programul înglobează atât muzică nouă, cât și muzică mai puțin nouă, cuprinzând o paletă largă de compozitori, de la Schubert la Berio, de la Piazzolla la muzici tradiționale *gagaku*. Raportul între compozitorii japonezi și cei europeni, precum și între cei afirmați și cei încă pe drumul spre afirmare este surprinzător de echidistant. Totodată, concertele alternează cu cursuri de specialitate, de compoziție, sau de interpretare ținute de numeroși muzicieni invitați; printre ei, cvartetul Michelangelo, din care face parte ca vioara I Mihaela Martin.

În micul oraș Takefu plouă zilnic pe durata festivalului, cu o obstinație și un calm aproape suspecte, umezeala nefăcând decât să întărească zăpușeala infernală prin care ne croim drum înspre sălile de clasă și de concert. Gri afară, însă explozie de culori înăuntru. Ritmul și densitatea evenimentelor sunt frenetice și pentru noi, cei câțiva tineri compozitori europeni invitați, care, în afară de acomodarea papilelor gustative cu specialitățile locale, nu avem altceva de făcut decât să ne umplem de muzică și de informații. Se mânâncă pe apucate, tot pe apucate se verifică și mailul. Bagajul meu e undeva la Roma. Cursuri în prima jumătate a zilei, concerte (minim două pe zi) în a doua jumătate. Printre ele, prezentări, audiții, repetiții. Toți interpréti sunt profesioniști până la epuizare. Se lucrează zilnic până la cădere în tunericului. Rezultatele sunt, însă, pe măsură. Interpréti piesei mele, Claude Delangle și Klaus Schöpp, mă lasă cu gura căscată de la prima repetiție. Lucrăm câteva nuanțe, câteva gesturi, modificăm sau clarificăm împreună; la concert ieșe atât de impecabil încât mă ciupesc ca să verific dacă nu cumva am adormit în sală – deși ar fi și greu, cu aerul condiționat dat la maxim.

După săptămâna plină ochi de muzică aflăm cu stupoare că tocmai am participat la ultima ediție a festivalului: se pare că Japonia, țara pe care o consideram un Paradis pe pământ în

ceea ce privește manifestările culturale contemporane, are aceeași problemă cu receptarea muzicii noi pe care o au și europenii, ba chiar mai accentuată. Se încheie o epocă.

29 septembrie - 4 octombrie 2009: Al treilea popas, *Listen to the world!* – festivalul ISCM World Music Days, Suedia. Șofran și zahăr vanilat.

Festivalul are loc, în mod consecutiv, în orașele Visby, Växjö și Gothenburg. În Växjö îl întâlnesc pe compozitorul Octavian Nemescu, selecționat cu "Spectacole pentru o clipă" - care au avut un succes foarte mare în festival. Nici dumnealui nu știe cum se pronunță numele orașului. De fapt, nimeni nu știe, inclusiv suedezi. ISCM este acronimul de la "Societatea Internațională de Muzică Contemporană", o rețea ce cuprinde peste 50 de țări din toată lumea și ale cărei eforturi se concretizează în acest festival anual, a cărui prima ediție datează din 1923, la Salzburg.

Mă bucură imaginea vitală, tinerească și atractivă a festivalului, în comparație cu sobrietatea plăcitoasă și impersonală a *design-ului* pentru evenimentele de acest gen. Totodată, publicitatea făcută festivalului a fost la înăltime: sălile sunt în general pline - sau chiar arhipline, cum rar se mai întâmplă. Interpretarea lucrărilor este de la bine în sus, ceea ce este o performanță, chiar (sau ar trebui să spun, "mai ales" ?) pentru festivalurile de profil prestigioase, cum este ISCM-ul. Ascultăm muzicieni remarcabili care jonglează cu sunetele și emoțiile. La repetițiile pentru lucrarea mea, interpretată fabulos de către Ensemble Orchestral Contemporain din Franța, descopăr cu stupoare că dirijorul Ludovic Perez cunoaște partitura mai bine ca mine. Entuziasmul pentru interpréti nu îl împărtășesc, însă, și în audierea lucrărilor selectate, dintre care se evidențiază - surprinzător sau nu - cele ale celor mai tineri compozitori. În rest, mâncare la discreție, ger năpraznic, plimbări zgribulite prin orașe cu nume improbabile, sprâncene ridicate la manifestări prea experimentale sau coborâte a plăcii la muzici prea cuminti.

Acum: gânduri de călător (sos meditativ).

Compozitorului român îi este dat să escaladeze în permanență munți străini. Situația este, în parte, îngrijorătoare, căci dezinteresul total pentru promovarea muzicii noi, lipsa unei edituri capabile să pună în circulație partituri și, mai ales, lipsa editării de CD-uri pentru comerț exterior, toate acestea au creat o prăpastie de ignoranță în lumea muzicală în ceea ce privește creațiile românești. Însă această nevoie de comunicare permanentă cu Ceilalți nu trebuie privită în nici un caz ca o corvoadă. Căci, aşa cum muzica trebuie scoasă din sertar și dăruită oamenilor pentru a căpăta viață, tot așa creatorul crește cu atât mai mult cu cât își ramifică mai mult antenele, cu cât îngheță mai multă muzică, precum calul fermecat jăratic, cu cât află mai multe, aude mai multe, simte mai multe. Și dacă oceanul în care este aruncat trebuie strecut cu răbdare de mediocritate sau nedreptate, perlele găsite - muzici, idei, colaborări, oameni - merită pe deplin efortul.

MOBILITĂȚI

Studentii Erasmus în concert

Angela Sindeli - master anul I Canto, asist. Relații Internaționale

A devenit deja tradiție ca, la începutul lunii decembrie, Biroul Erasmus al UMNB să reunească sub această formă de manifestare cât mai mulți beneficiari ai unui grant de studii Erasmus (fie ei "incoming" sau "outgoing", actuali, foști sau viITORI).

Ce se vrea a fi, de fapt, conceptul Erasmus (trecând peste aspectele concrete, precum dosare, birocratie, termene limită și alte formulare)? O mare familie, în care oricine își dorește să se perfecționeze, să evolueze profesional, să cunoască oameni și locuri noi, să trăiască experiența unică de a întâlni culturi/obiceiuri/concepții diferite.

"Erasmusii" sunt persoane deschise, competente, motivate și entuziaști. Aceasta este și motivul pentru care competiția (mai mult decât necesară și evidentă în mediul artistic) este dublată de fairplay, studenții completându-se unii pe alții și cooperând în diverse manifestări artistice. Nu întâmplător, experiența Erasmus se finalizează cu adevărate prietenii între "gazde" și "musafiri".

Concertul din acest an (desfășurat în 10 decembrie, în sala "George Enescu") nu a făcut excepție, în fața publicului evoluând zece studenți (Andra Bivol, Angela

Sindeli - canto, Valentin Condriuc - vioară, Anca Săftulescu, Angelica Postu, Raluca Ouatu, Silvio Tarantelli - pian, Aurelia Mihai - flaut, Sam Hawksley - clarinet, Cătălin Gorgon - trompetă) din Italia, Germania, Marea Britanie și România. Repertoriul, extrem de oferit și divers, a cuprins lucrări ale compozitorilor G. F. Händel, J.S. Bach, P.I. Ceaikovski, F. Chopin, F. Liszt, F. Borne, G. Enescu, S. Nichifor, M. Negrea.

De fiecare dată în acest demers studenților Erasmus li se alătură maeștrii corepetitorii de la cursurile de specialitate. Acum au răspuns "prezent" conf. univ. dr. Andreiana Roșca și asist. univ. Clementina Ciucu.

Sperăm că prin acest concert-eveniment, precum și prin activitățile de promovare și lansare ce se vor desfășura pe parcursul lunilor ianuarie - februarie, programul Erasmus va beneficia de atenția cât mai multor studenți, dorincă să i se integreze.

Interviu cu maestrul Christian Badea

a consemnat asist.univ. Irina Boga

Ceea ce în anul universitar trecut apărea asemenea unui eveniment insolit, cu caracter experimental – stagiu de orchestră condus de maestrul Cristian Mandeal –, iată că în noiembrie 2009 s-a repetat, investind experimentul cu valențe de tradiție. De această dată, invitat în fața orchestrei *Concerto* a UNMB s-a aflat dirijorul Christian Badea, un muzician a cărui experiență în fața marilor orchestre ale lumii este fascinantă. Investiția sa pedagogică față de tinerii studenți români s-a desprins în trei direcții de activitate, cele trei cursuri de măiestrie susținute în paralel (cu soliștii vocali, cu tinerii dirijori și cu orchestra UNMB) având ca țel unic concertul din 28 noiembrie de la Ateneul Român. Timp de două săptămâni (16 – 28 noiembrie 2009), Christian Badea a oferit studenților UNMB “lecția occidentului”, conform căreia trebuie să fii mereu pregătit (șansa putând să apară prin surprindere), să-ți cunoști calitățile, să știi să le arăti, să-ți pierzi sentimentul critic (în timpul audițiilor, pentru a lăsa loc expresivității și firescului), dar să nu fi neutru (să-ți susții propriile idei) și să mergi mereu înainte (conștient fiind că a doua șansă nu există). Poate părea o luptă nedreaptă, însă dacă te supui legilor lumii de consum și ieși căștigător, ajungi să o dovedești și să te dovedești pe tine, să te arăți, cucerind. Christian Badea este un exemplu că aceste lucruri se mai și întâmplă.

Cristian Mandeal, Christian Badea... Cine va veni oare în viitor să continue tradiția stagilor de anvergură la UNMB?

Care au fost din punctul dumneavoastră de vedere premisele acestui curs/stagiul?

Nu am venit cu idei prea definite, pentru că nu știam ce o să găsesc. Proiectul era să lucrez cu orchestra de studenți *Sinfonia a X-a* de D. Šostakovici. Nu știam cu siguranță dacă o vor putea aborda, astfel că am păstrat și alternative de repertoriu, dar de la prima repetiție s-a văzut că o să se poată face. Am discutat apoi cu domnul Pașcu posibilitatea de a întâlni și cântăreți, pentru că mă interesează vocile tinere – doar fac atâtă operă... – și soliști și, bineînțeles, dirijori. După părerea mea, evoluția cursului depindea mai mult de ce au avut ei nevoie decât de ce aș fi dorit eu să le spun. Și atunci m-am orientat de la caz la caz: un cântăreț avea nevoie de un sfat diferit de alt cântăreț; cu orchestra se lucrează la corzi altfel decât la suflători și percuție, și exemplele pot continua. Finalitatea practică era concertul, dar obiectivul *masterclass*-ului era acela de a-mi da seama de nivelul de aici și de a vedea cât pot să contribui atât la nivelul ansamblului, cât și individual, în lucru cu studenții, cu sfaturi și sugestii din experiența mea. Fiecare este diferit, și pentru mine a fost foarte important să mă adaptez la necesitățile fiecăruia.

Ați lucrat și cu soliști, și cu dirijori, și cu orchestra, realizând de fapt trei cursuri de măiestrie paralele ce converg într-un rezultat unic – concertul. Cum a fost lucrul cu fiecare în parte? Spre exemplu dirijorii...

Dirijorii au un handicap foarte mare fiindcă, din ceea ce mi-au spus ei – și am și văzut-o –, au avut foarte puține posibilități să lucreze cu orchestra, ceea ce este fatal, pentru că un dirijor are în primul rând nevoie de un instrument. Poți face analize, poți lucra teoretic, dar, până nu ajungi să dirigezi orchestra, nu merge! Fiind limitat ca timp, *masterclass*-ul are o natură, o dinamică și un scop diferite de învățământul obișnuit, iar în două săptămâni de stagiu nu poți realiza cu toți participanții lucruri care se studiază în mod normal într-un an sau doi. La dirijori, părerea mea este că cel mai important este să aibă posibilități să conducă orchestrele, pentru că acolo se fac greșelile, acolo se descoperă modalitatea de a rezolva lucrurile, de a lărgi repertoriul, de a înțelege un stil... Eu le pot oferi sfaturi pe care ei le înțeleg, doavadă întrebările pertinente pe care le-au adresat, însă numai când ajungi pe podium cu bățul în mâna se rezolvă lucrurile, și acolo contează!

Dacă cântăreții?

Material foarte bun, școală bună, cu promisiuni destul de frumoase. Au fost numeroși participanți și, dintre ei, mulți buni. Am regretat că nu am putut alege mai mulți în program, dar nu puteam transforma concertul într-un maraton. Și soliștii instrumentiști, Toma Popovici și Diana Jipa, m-au impresionat plăcut, deci a fost destul de pozitiv și încurajant să văd o gamă atât de diversă de talente.

Ați insistat de-a lungul cursului asupra calităților

necesare unui Tânăr ce dorește să se afirme. Cum decurge selecția?

Un alt obiectiv pe care l-am avut în vedere de la început a fost să le ofer, prin diverse cazuri pe care le discut sau în mod specific, de la persoană la persoană, o idee despre ce se cere în lumea profesionistă. Am discutat cu tinerii cântăreți și le-am spus că este important să abordeze partituri care sunt potrivite pentru vocea lor în acel moment; că o audiere îți oferă de obicei 30 de secunde de atenție din partea juriului și apoi, dacă impresionezi, mai primești alte trei minute sau... devii un număr.

Să pentru orchestră?

Orchestra, prin natura lucrurilor, are mai mult timp și mai multă indulgență. Ca instrumentist îți poți rezolva problemele și poți exersa, dar, odată ce ai terminat studiile și ai primit diploma, treci în lumea profesionistă și s-a cam terminat. Trebuie să fii aproape perfect tot timpul, să fii concentrat și să te menții la un nivel foarte înalt, pentru simpla rațiune că mai sunt alți 100 afară interesați să preia acel post și să cânte în acel ansamblu. Competiția este foarte mare. Lumea se deschide, România face parte acum din Uniunea Europeană, iar circulația de informație și talente devine normală, deci nu mai putem apela la scuze. Nu mai există astă, pentru simplul motiv că nimenei nu mai ascultă scuzele și nu dă șansa la explicații.

De ce să se ferească tinerii muzicieni în alegerea drumului, ce să evite?

Să ocolească apatia, descurajarea, indiferența, să se bazeze pe faptul că fiind tineri, având energie, speranță, idealism, posedă calități pozitive ce îi vor împinge înainte. Și să dubleze aceste date cu o perseverență, o îndârjire și o disciplină de înalt nivel. Dacă se lucrează la standarde înalte, cu dedicație și energie, este mai ușor atât fizic, cât și psihic. Dacă te predai, zici: “atât pot eu” și ajungi la un nivel de mediocritate, se creează un fel de frustrare subconștientă, care după un timp devine foarte dăunătoare. Realizezi că te-ai plafonat și nu mai continui, într-un fel *ai depus armele*. Și atunci încep scuzele, necazurile... Spun asta și din experiență, fiindcă lucrez

CHRISTIAN BADEA

foarte mult, călătoresc imens, câteodată sunt foarte obosit sau bolnav – și atunci muzica mă salvează. Mă angajez cu totul în repetiții și în muzică și atunci uit și acest lucru îmi face bine și fizic, și psihic. Pe scurt, sfatul ar fi să evite cărările negative.

Toți participanții la acest proiect au fost încântați. Dvs. sunteți mulțumit de ce ati realizat în lucru cu studenții?

Sunt mulțumit pentru că din nou am avut ocazia – și le mulțumesc profesorului Dediu și profesorului Pașcu-Rădulescu că mi-au dat posibilitatea și au organizat acest proiect – să-mi fac o idee despre ce se întâmplă, care este nivelul aici. Am lucrat la același standard la care aș lucra în mod normal la un astfel de curs (deși cu mai multe repetiții decât în mod obișnuit). Am fost mulțumit din acest punct de vedere și am găsit la marea majoritate interes și o disponibilitate foarte pozitivă. Singurul sfat este că tinerii trebuie să realizeze că munca este foarte serioasă și de zi cu zi, iar concentrarea trebuie să fie intensă. Astă am încercat să sugerez de multe ori și în repetiții, și la *masterclass*: talentul este bun, munca este bună, dar contează mai ales la ce standard și la ce nivel de consistență și de perseverență lucrezi.

PORTRET CHRISTIAN BADEA

Raluca Munteanu – anul IV Muzicologie

Dirijorul Christian Badea a studiat vioara la București, iar în anul 1970 a plecat cu o bursă la Conservatorul Regal din Bruxelles, unde a studiat tehnica dirijorală. A urmat apoi cursuri la Mozarteum în Salzburg, ajungând în cele din urmă să absolve prestigioasa *Juilliard School* din New York, unde i-a avut ca profesori, printre alții, pe Leonard Bernstein și pe Herbert von Karajan. În scurt timp, cariera lui s-a dezvoltat foarte mult, astfel încât, în 1985, a primit în Statele Unite ale Americii *premiul Grammy*. În 2008, Christian Badea a primit titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității Naționale de Muzică din București, iar în anul 2009 îi este înmânată decorația și brevetul *Meritul Cultural în grad de Cavaler*. Din 1974 trăiește la New York și în prezent sustine și o activitate didactică la Copenhaga, Stockholm, Montreal și în mai multe orașe din S.U.A.

Dirijorul român desfășoară o activitate dirijorală susținută la nivel internațional în capitale importante ale muzicii: Londra, Paris, New York, Amsterdam, Roma, Tokyo, Madrid, Bruxelles. A dirijat orchestre precum Royal Philharmonic (Londra), Sankt Petersburg Philharmonic, Santa Cecilia (Roma), Tokyo Philharmonic, Pittsburgh Symphony, Orchestre Symphonique (Montreal), Orchestre Philharmonique de la Radio France (Paris) etc. În activitatea de operă a dirijat la Metropolitan Opera (New York), Covent Garden (Londra), München, Amsterdam, Geneva, Copenhagen, Stockholm, Houston, Dallas, Montreal. A colaborat cu artiști de renume precum Yo Yo Ma, Domingo, Rostropovici, Bernstein și alții.

Christian Badea are un repertoriu cuprinzător, de la clasicism și romantism la lucrări foarte variate stilistic din secolul XX, de Šostakovici, Schönberg, Stravinski, Prokofiev, Mahler, Janáček, Bartók, Vaughan Williams, Britten, Messiaen, Ligeti sau Henze. La revenirea sa în România, în octombrie 2006, Christian Badea a dirijat la pupitru Orchestrei Naționale Radio, Simfonia a IX-a de Mahler, pentru ca apoi, în 2007 să dirijeze, tot în stagiunea Radio, Simfonia a V-a a cehului compozitor: *Am fost foarte emoționat și foarte plăcut impresionat când, la prima repetiție, am văzut că aici se face muzică aşa cum se facea odată, că există talente de nivel internațional*.

Producție de școală sau concert de profesioniști?

prof.univ.dr. Valentina Sandu-Dediu

O ipostază nu o exclude pe celaltă. A fost vizibil pentru toți cei aflați la Ateneul Român, în seara de 28 noiembrie, că dirijorul Christian Badea a impus standarde dificile, dar nu imposibil de atins de *Concerto*, orchestra studențească pregătită anterior de Dorel Pașcu-Rădulescu. Însăși alegera *Simfoniei a X-a* de Šostakovici – magnifică, apăsătoare, cu pasaje care, în momentul când îți par interminabile, se metamorfozează dramaturgic – a întinut spre înțelegerea profundă a unei muzici de secol XX. Lucrul intens de două săptămâni a condus la și mai mult. Partitura lui Šostakovici a sunat minunat, cu tensiuni și contraste, cu tempi la care îți țineai răsuflarea (partea a doua). Dar este evident că *workshop-ul* condus de Christian Badea a însemnat și o modificare de mentalitate, o conștientizare a ceea ce înseamnă nivel profesionist, a faptului că se poate și

mai bine, că a fi muzician în orchestră nu este cu nimic mai prejos decât a fi solist.

Prima parte a concertului a dezvăluit alte efecte ale cursurilor de măiestrie ținute de Christian Badea în UNMB. Selecția de soliști și dirijori a radiografiat nivelul actual al instituției și a pus tinerii interpreți în situații de adaptare rapidă. Dirijorii s-au descurcat cu puține repetiții și s-au achitat onorabil – mă refer la Andrei Racu și Ștefan Iliescu. Cel care evident are mai multă experiență și reușește să salveze momente pe muchie de cuțit (în *Concertul pentru vioară* de Sibelius) sau să coloreze expresiv acompaniamentul orchestral (într-o arie din *Nunta lui Figaro*) este Leonard Boga.

Derularea soliștilor ne-a pus de asemenea în fața unor situații diferite: un bariton talentat la început de drum –

Ionuț Daniel Pop; o mezzosoprană aflată nu în cea mai bună formă a sa – Sorana Negrea-Stoica; o violonistă virtuoză, care mai are de reflectat asupra modului în care își construiește discursul (mai ales unul ingrat, ca acela din prima parte a Concertului de Sibelius) – Diana Jipa; o soprano fermecătoare, deja un nume cunoscut pe scenele de concert – Valentina Naftonița; în fine, un pianist de mare viitor, a cărui inteligență egalează talentul și echilibrul interior – Toma Popovici.

Alte câteva detalii observate de ochiul critic: regret (pentru binele arhivelor UNMB) că programul de sală nu precizează locul și data concertului; în schimb, mă emoționează implicarea evidentă, exteriorizată în gesturi și priviri, a tinerilor orchestranți aflați sub bagheta lui Christian Badea.

Alexandru Petrovici, pianist, asist.univ.dr.

A fost o ocazie excepțională și, din păcate, mult prea rar întâlnită în mediul nostru universitar de a întâlni o personalitate artistică de anvergura maestrului Christian Badea. Toți participanții la masterul oferit au avut șansa de a cunoaște muzicianul de mare finețe și rigoare, dirijorul-leader capabil să insuflue unei orchestre, fără vreo sfârșire, concepția și spiritul muzicii, având de a indica precis și plastic, în cuvinte puține ceea ce dorește de la muzicieni. Studenții cântăreți au putut afla informații prețioase de la domnia sa referitoare la: modul în care trebuie abordată o partitură, rolul dirijorului în colaborarea cu soliștii, viața artistică din cele mai mari teatre lirice ale lumii. Un alt aspect cu totul special al acestor întâlniri a fost caracterul structurat pe niveluri diferite de înțelegere al ideilor expuse, astfel încât fiecare student, indiferent de stadiul său de pregătire, a putut afla răspunsuri ale unor întrebări importante sau a învățat ce întrebări trebuie să-și pună.

Serban Vasile, master anul II, Canto

Ei sunt mulțumit că am reușit să schimbăm câteva impresii despre lumea care poate pe unii și așteaptă mai departe, în viitorul carierei și să realizăm câte obstacole trebuie depășite (asta dacă vrei cu adevărat să faci ceva din viața ta, la un alt nivel). Regret că nu avem posibilitatea să "dăm cu nasul" mai des peste astfel de personalități asemenei lui Christian Badea și să cunoaștem ceva mai devreme adevărata față a modului în care se lucrează în străinătate.

Rodica Vica, master anul I, Canto

Oportunitatea de a lucra cu maestrul Christian Badea m-a făcut să-mi adaptez aspirațiile profesionale la un nivel muzical superior pe care domnia sa ni-l-a impus atât prin exigență și perfecțiune, cât și prin viziunile sale muzicale unice. A fost o experiență mai mult decât benefică pentru cursanți întrucât ne-a oferit tuturor o nouă perspectivă, promovând concepția asupra desăvârșirii profesionale.

Maria Jijian, anul III, Vioară

M-am bucurat nespus când am aflat că maestrul Badea ne va dirija. Nu m-am așteptat însă (sincer vorbind) să fie chiar atât de frumos și interesant. Am învățat multe lucruri utile. Atmosfera de lucru în orele de repetiție a

fost una deosebită. Cred cu tărie că astfel de proiecte trebuie susținute și în viitor pentru toți studenții UNMB. Experiențele de acest gen ne aduc un suflu proaspăt și ne ajută să ne autoevaluăm mai precis. Ar fi frumos să facem o tradiție din a lucra cu mari maeștri ai lumii. Mă simt datore cu mii de mulțumiri. Mulțumesc!

Octavian Lup, anul IV, Violoncel

Omul cătrănește învață... unii mai mult, alții mai puțin. Cu ocazia acestui *masterclass*, noi am învățat mult. Consider acest proiect de bun augur și îi felicit, totodată mulțumindu-le, pe cei care l-au inițiat... Așteptăm cu interes și alte personalități de seamă la pupitru dirijor!

Vladimir Pătrașcu, anul III, Vioară

Masterclass cu maestrul Christian Badea a fost un eveniment minunat. Am învățat multe lucruri despre muzică și însemnatatea ei. Mă bucur că acest eveniment a avut loc și sper să se repete cât mai curând.

Ștefan Iliescu, anul IV, Dirijat orchestă

Privilegiul de a avea un contact direct cu una dintre mariile personalități dirijorale ale lumii muzicale europene a reprezentat, desigur, un moment cu totul special în parcursul dezvoltării mele artistice. Maestrul Badea este un dirijor de mare eficacitate, o personalitate muzicală bine definită, alături de care procesul de conștientizare și asimilare a mijloacelor de comunicare, în relația dintre dirijor și orchestră, devine pentru noi, "învățăcii", mai simplu și mai firesc. Sper ca această inițiativă să constituie începutul unei relații didactice permanente între UNMB și Christian Badea.

Andrei Ștefan Racu, master Sinteză dirijorală

Am fost atât de captat de prima repetiție de maestrul Badea, de felul dumnealui de a explica colaboratorilor săi, într-un limbaj foarte clar. Cu mult calm, fapt pe care l-am văzut de la prima repetiție, ne-a acordat tuturor același timp de lucru cu orchestra, după care fiecăruia dintre noi ne-a spus și bune, și rele, dar cu un profesionalism și o dăruire rar întâlnite. Cursul susținut de maestrul Badea, pentru noi, pentru tinerii dirijori, nu s-a desfășurat ca unul obișnuit, deoarece interacțiunea cu maestrul, talentul său pedagogic, multitudinea de cunoștințe au făcut ca puținul, cu siguranță prea puținul timp pe care l-am petrecut împreună să treacă deosebit de repede. Aceasta este

De la stânga la dreapta: Leonard Boga, Ștefan Iliescu, Alexandru Racu, maestrul Christian Badea, Toma Popovici

singurul regret, că timpul nu a fost de partea noastră. Dar cum timpul este ireversibil sperăm că în viitor vor exista și alte proiecte ale UNMB în care să fim implicați.

Leonard Boga, dirijor, doctorand

Am asistat aproape la toate cursurile maestrului Christian Badea la UNMB (orchestră, canto, dirijat) și, după specificul fiecăruia, am învățat despre tehnică, stil, tactare. Dau un exemplu concret: una dintre sarcinile dirijorului este alegerea modalității de tactare în deplină concordanță cu tempoul și ritmul; altfel spus, dacă să tacteze *concentrat* sau nu (2 în loc de 4; 1 în loc de 2; 2 în loc de 6, etc.). Decizia ar părea simplă la prima vedere, dar fără o experiență mare, nu aleg de fiecare dată cea mai bună variantă; și atenție!, această alegere este hotărâtoare asupra fluentei și clarității muzicii, frazei cântăreștilor în cazul operei, etc. Maestrul Badea mi-a dat hotărât indicații foarte eficiente: "Asta e cea mai bună variantă. Le-am încercat pe toate. Îți spun din practică!" Pe moment, câteva m-au surprins sau mi s-au părut puțin "riscante", însă le-am înțeles rostul după ce le-am dirijat efectiv. Cred că am intuit și un mic principiu, dacă îmi permiteți: deseori, cu cât gestica e mai *concentrată*, lipsită de subdiviziuni care inițial ar părea că ajută muzicienii din orchestră (există și situații în care chiar îi ajută), cu atât devine mai comprehensibilă și are o influență pozitivă asupra cursivității muzicii. Cum spunea arhitectul minimalist Ludwig Mies van der Rohe: "Less is more!"

Orchestra Concerto

Clasa prof.univ.dr. Dorel Pașcu Rădulescu

VIOARĂ

Roxana Oprea
Maria Lungu
Lucia Cristea
Vlad Câmpean
Cornelia Zaharia
Cristina Bîrnescu
Ioana Dobrescu
Tudorel Iordache
Alexandru Mălaimare
Oana Ruse
Valentina Vînturiș
Alexandra Blejeru
Valentina Coțofană
Ana Maria Marian
Vladimir Pătrașcu
Ioana Jijian
Eugen Ionescu
Marina Pingulescu
Valentina Botnari

Antonela Niculescu
Iulia Bândila
Cristina Pașa
Marius Abramovici

Aliona Cigulea
Mihai Spătărelu
Laura Nica
Sabina Aur
Vlad Stoicescu
Calin Ceapă
Manuel Encică
Sabin Laviniu Penea

VIOLĂ
Emanuel Vots
Andreea Ghitan
Marius Mărgean
Diana Alexandru
Adrian Vasile
Alexandra Simu
Emilia Rotomeza

VIOLONCEL
Mihail Grigore

Violă Petre
Ioana Olteanu
Nicoleta Stoica
Hermina Codreanu
Alexandra Potîngă-Cotoșman
Loredana Vlad
Octavian Lup

CONTRABAS
Magor Szász
Victor Savco
Andrei Cerevcov
Adam Cristian Iordache
Ciprian Ghiță
Ionuț Bârlan

HARPĂ
Ioana Comșa

FLAUT
Ştefan Diaconu
Oana Leonte
Oana Sterie
Elena Tîrțopan

Evelina Jianu
Cristina Salca
Luiza Truță

OBOI
Ana Maria Neagu
Silviu Stanciu
Cristina Cincan
Oana Cucuteanu
Simona Sindreștean
Alexandru Olaru

CLARINET
Sergiu Rebac
Alexandru Abramovici
Radu Gabriel Stan
Claudiu Danciu
Robert Preduț
Albert Codreanu

FAGOT
Iulian Nițică
Mihai Boboiescu
Alexandra Neaga

CORN

Iulius Florea
Petru Șfabu
Leonard Voinea
Cosmin Stoianoff

TROMPETĂ
Nicolae Mavroian
Mihai Spănu
Octavian Bogdan

TROMBON
Lucian Cristea
Cristian Lăbuș
Cristian Costache

TUBĂ
Cătălin Ion

PERCUȚIE
Virgil Tatarici
Daniel Judean
Rareș Pahonțu

Simpozionul "Zwischen Zeiten" (Oldenburg, 4-6 decembrie 2009)

lect. univ. dr. Sanda Hîrlav Maistorovici

Bizanțul și lumea modernă. Tradiții bizantine, orientale și balcanice și procese de asimilare. Paul Constantinescu și muzica timpurilor noastre a fost tema Simpozionului Internațional inițiat de compozitoarea Violeta Dinescu la Oldenburg (Germania). Desfășurat sub egida Institutului Federal pentru Cultura și Istoria Germanilor din Europa de Est și a Universității din Oldenburg, în parteneriat cu ICR, evenimentul a fost dedicat lui Paul Constantinescu la centenarul nașterii. Au participat nouă referenți din România și opt din Germania. Prezență agreabilă: pianista și profesoara Lory Wallfisch, născută la Ploiești, venită de peste ocean pentru a evoca personalitatea fascinantă a compozitorului, pe care l-a cunoscut și cu care a corespondat până la sfârșitul vietii acestuia (1963).

Colocviul a debutat vineri, 4. dec., la Univ. Oldenburg, cu un bun venit adresat de prof. univ. Violeta Dinescu și prof. univ. Freia Hoffmann, Directoarea Institutului pentru Muzică. Karl Ernst Went, referent de specialitate, a prezentat publicului german și român din sală arhiva pentru muzică est-europeană din patrimoniul universității, îmbogățită an de an prin donațiile participanților la cele patru ediții ale simpozionului (dedicate lui G. Enescu, P. Bentoiu, Șt. Niculescu, S. Toduță). Concertul de deschidere susținut de soliști de origine română stabiliți în Germania (pianista Carmen Daniela și soprana Diana Pitică, acompaniată de Dan Rațiu au interpretat lucrările de Paul Constantinescu) a fost precedat de prelegherea muzicologului Mihai Cosma (UNMB), *Paul Constantinescu între Bizanț și Europa*.

Sâmbătă, 5 dec., lucrările s-au desfășurat în sala de consiliu a IFCIG din Europa de Est. Majoritatea comunicărilor s-au concentrat asupra creației constantinesciene cu tentă religioasă nu numai pentru că oratoriile sale conțin în titlu sintagma "bizantin", ci și pentru că simpozionul a fost organizat în preajma sărbătorilor de iarnă. Dr. Dorothea Redepenning (Heidelberg) a demonstrat cum materialul muzical, apartinând muzicii sacre de rit ortodox, a fost dezvoltat în forme și structuri proprii muzicii sacre occidentale, în cele două oratori. Muzicologul Gheorghe Firca s-a referit la structurile modale din muzica psalitică și folclorului românesc, specific univocal, care, în tratarea polifonică, dobândesc substanță dramatic-muzicală în *Oratoriul de Crăciun*. Prof. univ. dr. Valentin Timaru (Cluj) a atrăs atenția asupra valorii excepționale a oratoriilor,

pledând pentru revenirea lor în repertoriul ochestrelor și corurilor europene. Dr. Constantin Secără a evidențiat elemente de stil, retorică și manierism în tratarea citatului muzical din oratori. Michael Heinemann (Dresden) a subliniat că oratoriile lui Paul Constantinescu, conținând elemente de folclor arhaic și de muzică sacră ortodoxă, au fost un pas important în impunerea școlii de compozitione românești pe plan mondial. Bianca Țiplea Temeș s-a concentrat asupra momentului *Bunevestiri* din *Oratoriul de Crăciun*, din perspectivă muzicală și iconografică, iar Oana Andreica a vorbit despre *Elemente ale ritului ortodox* în "Liturgia în stil psalitic". Creația simfonică a compozitorului a fost prezentată atractiv și substanțial de conf. dr. Laura Manolache (UNMB). Cornelius Dan Georgescu, muzician stabilit de mult în Germania, a prezentat lucrarea *Genus chromaticus* în muzica tradițională românească. *Omagiu lui Paul Constantinescu*. Remarcând că *Liturgia în stil psalitic, O noapte furtunoasă, Simfonietta*, scrise imediat după perioada petrecută la Viena, au suportat, fie și indirect, influența acestei experiențe, Adalbert Grote a demonstrat, cu argumente auditive din creația profesorilor vienezii ai compozitorului, ecoul acestei întâlniri în concepția și creația sa. Eva Maria Houben (Dortmund) a observat că la Paul Constantinescu există pasaje în care instrumentele "vorbesc" asemenei vocii umane. Referindu-se la pasaje similare din Beethoven (recitative din sonate), Liszt (*Ani de pelerinaj*) sau Schumann, autoarea își punea întrebarea dacă geneza "sonorităților narrative" instrumentale nu trebuie căutată în formele ancestrale ale culturilor muzicale. Monika Jäger (Dortmund) a studiat similitudinile tematice Paul Constantinescu - Dinu Lipatti. Martin Kovalewski a aplicat creației constantinesciene o vizion filosofico-psihologică vizând spațialitatea muzicii. O intervenție insolită a avut-o David Bartosch, specializat în limba și muzica chineză, și Bei Peng (originară din sudvestul Chinei), doctoranzi la Oldenburg, prin comunicarea *Muzica și puterea statală în Bizanț și Vechiul Imperiu Chinez*. Jan Crummenerl a făcut o adevărată demonstrație de forță analitică muzicologică tipic germană, aplicată pe cea mai scurtă creație constantinesciană, piesa *Şapte gâște potcovite*.

M-am numărat între participanții (cu comunicarea *Elemente neo-baroce în creația pentru pian a lui Paul Constantinescu*), în calitate de Președinte al Asociației

Culturale "Paul Constantinescu 2009" Ploiești și de îngrijitor al unor cărți care scot la iveală documente legate de personalitatea compozitorului. Muzicologii germani (surpriză!) luaseră cunoștință de ele, citându-le (Monika Jäger, Adalbert Grote, Jan Crummenerl). Din partea Asociației, am dăruit Universității din Oldenburg bustul miniatural al compozitorului Paul Constantinescu, realizat de sculptorul ploieștean George Dumitru, și am oferit participanților câte un CD-broșură conținând creația pentru pian a compozitorului, înregistrată la UNMB (maestru de sunet Florentina Herhelegiu). Prof. dr. Al. I. Bădulescu, de la Muzeul Memorial "Paul Constantinescu", a oferit compozitoarei Violeta Dinescu, din partea Primăriei Ploiești, *Medalia Jubiliară Paul Constantinescu*, în semn de prețuire pentru eforturile de promovare a muzicii românești în general și a lui Paul Constantinescu, în special. Domeniul comun de cercetare, precum și căldura sufletească a Violetei Dinescu, catalizatorul manifestării, ne-au făcut să ne simțim ca o adevărată familie. Se cuvin mulțumiri și Tânărului doctorand Roberto Reale, care s-a ocupat de problemele tehnice ale simpozionului. Neuită rămâne seara de 5 decembrie pe care, cercetători români și germani, am petrecut-o la invitația unei familii de români (medic Mariana Dinescu și inginer Constantin Dinescu, stabiliți de mult timp în Germania), care ne-au oferit o cină în vila lor din Delmenhorst, dărindu-ne și câte un souvenir "de la Moș Nicolae".

Un proiect ambicios

conf.univ.dr. Antigona Rădulescu

Catedra de Pian general a FCMPM organizează cu regularitate simpozioane concentrate pe teme de interes artistic și științific. Cel din 19 noiembrie 2009 a avut la bază tema „Personalități marcante ale pedagogiei și pianisticii românești și universale”. Rând pe rând, conferențiarii prof.univ.dr. Smaranda Murgan, lect.univ.dr. Daniela Crăciun, conf.univ.dr. Carmen Manea, lect.univ.dr. Oana Velcovici-Rădulescu, conf.univ.dr. Alexandru Dumitrescu, lect.univ.dr. Sanda Hîrlav-Maistorovici, lect.univ.dr. Dragoș Călin, conf.univ.dr. Petruța Mănuț și prof.univ.dr. Lavinia Coman au atins subiecte de substanță, au analizat școli interpretative și pedagogice, au lansat idei noi sau informații inedite despre personalități ale pianului.

Particularitatea simpozionului rezidă și dintr-un obiectiv asumat, ce se dorește a fi urmărit pe termen lung: alcătuirea unei monografii care să oglindească activitatea desfășurată de-a lungul a aproape un secol și jumătate în cadrul Catedrei de Pian General a universității noastre. Proiectul, declară prof. univ. dr. Carmen Manea, va trebui să menționeze și să analizeze "principalele evenimente", "portretele unor renumiți pedagogi", "contribuții prestigioase din cadrul pedagogiei și artei pianistice românești". Munca de adunare a informațiilor presupune cercetarea documentelor arhivate în biblioteca UNMB sau aflate în colecții particulare, de asemenea sintetizarea ideilor fundamentale ale lucrărilor științifice pe marginea subiectului sau reflectând sferele de interes ale Catedrei. Cuvintele-cheie ar fi, după Carmen Manea, *timpul pierdut* transformat în *temp regăsit*, găsirea *cheii* care deschide *poarta* unei informări cuprinzătoare din perspectiva studiilor, comunicărilor, monografiilor, tratatelor, înregistrărilor pe care atâtă și atâtă artiști activând în cadrul catedrei de-a lungul timpului le-au realizat cu reală competență. Un efort binevenit, cu bătăie lungă și cu intenția de a evalua prezentul prin prisma valorilor unei bune tradiții.

Participări și premii la concursuri naționale și internaționale

Prof. dr. Ion Ivan Roncea a fost prezent în calitate de membru al juriului la Concursul Internațional de harpă desfășurat în Israel în perioada 5 - 20 octombrie. Printre câștigători s-a numărat și Ina Zdrovovăchi, fostă studentă a UNMB la clasa prof. Ion Ivan Roncea, care a obținut premiul al II-lea.

Soprana Silvia Voinea a participat pentru a treia oară în calitate de membru al juriului la Concursul Internațional "Franz Schubert" desfășurat la Ruse - Bulgaria în perioada 21-27 noiembrie. Printre premianți s-au numărat Adelina Diaconu - anul IV (premiul I) și Nicolae Lupu - anul II master (premiul III), studenți ai prof. univ. dr. Silvia Voinea.

Compozitoarea Liana Alexandra, profesor dr. la UNMB, a obținut un premiu de compozitie la Festivalul Internațional de Film și Artă Cibernetică (Visual Music) intitulat *Punto y Raya* (desfășurat în perioada 24-30 noiembrie 2009 la Arts Centre Santa Monica). Au fost selecționate 76 de filme din toată lumea, festivalul fiind o coproducție spaniolă-americană coordonată de Larry Cuba din SUA.

La ediția 61 a Concursului organizat de Asociația Lirică și Concertistică Italiană (As.Li.Co.), concurs desfășurat la Como (Italia) în perioada 28-31 ianuarie 2010, Șerban Vasile, Master anul II, clasa prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, a câștigat concursul pentru rolul Dandini, din opera *La Cenerentola* de Gioachino Rossini.

FLASH

Alina Bottez (artist liric). Trofeul "Ion Dacian" și premiul în valoare de 1000 de euro i-au revenit lui Iustinian Vasile Zetea. Cele patru premii speciale au fost acordate după cum urmează:

- premiul special al juriului, oferit de UNMB: Valentina Naftonita
- premiul special al juriului, oferit de Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică pentru cea mai bună interpretare teatrală a unei partituri muzicale: Anna Mirescu
- premiul special oferit de Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian”: Victor Bucur
- premiul Criticii Muzicale: Ana Cebotari

La concursul „Paul Constantinescu” de la Ploiești, desfășurat între 11-13 decembrie 2009, studenți ai secției de canto din UNMB au obținut mai multe premii:

- marele premiu: Andreea Iftimescu, master (clasa prof. univ. dr. Eleonora Enăchescu)
- premiul I: Ionela Soare, anul IV (clasa lect.univ.dr. Claudia Codreanu)
- premiul III și premiul Criticii Muzicale: Alexandra Tărniceru, anul IV (clasa lect.univ.dr. Claudia Codreanu)
- mențiunea specială a juriului: Mihaela Alexa, anul III (clasa prof. asoc. Maria Hurduc)

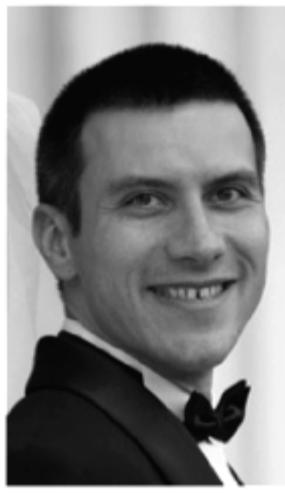
La același concurs, la secția de compozitie au obținut premii următorii studenți din UNMB:

- premiul I: Sebastian Androne, anul II (clasa prof. univ. dr. Dan Dedi)
- premiul II: Vlad Baciu, anul III (clasa prof. univ. dr. Dan Dedi)
- premiul III: Dan Turcan, anul IV (clasa prof. univ. Nicolae Coman)

Dirijorul Tiberiu Soare – prezentă în Festivalul Meridian, ediția 2009

Interviu realizat de asist.univ.dr. Florinela Popa

Khadina (p.a.r.); John Mc Lachlin – *Leaves loose* (p.a.r.); Ed Bennett – *Slow Burn* (p.a.a.); Dan Dediu – *Hyperkardia II. In memoriam Stefan Niculescu*.

F.P. Programul concertului susținut de Profil Sinfonietta pe care l-a dirijat în deschiderea Festivalului Meridian a cuprins exclusiv muzică irlandeză și românească. Cum s-a ajuns la această opțiune repertorială?

T.S. Din căte știu, Festivalul Meridian durează de câțiva ani, dar e prima ediție la care particip și eu în calitate de dirijor al Profilului. În 2009, din cauza contextului economic, nu s-a mai alocat nici un ban pentru acest Festival. Evident că lucrurile mergeau într-o direcție proastă, concertele s-ar fi anulat sau, în cel mai fericit caz, s-ar fi amânat. În program fuseseră incluse lucrări ale unor compozitori irlandezi, iar când s-a aflat că nu sunt bani s-a făcut rost de fonduri pentru acest concert în Irlanda, printr-un soi de sponsorizare, prin intermediul *Music Information Center* din Irlanda. Pentru a se sublinia partea de colaborare dintre Irlanda și România, s-a alcătuit un concert cu doi autori români, Dan Dediu, Vlad Maistorovici, și trei autori irlandezi, Jane O'Leary, Ed Bennett și John Mc Lachlin. De altfel, există unele legături între compozitorii români și cei irlandezi: Ed Bennett, de pildă, a beneficiat de bursa de componiție Dan Dediu oferită de Fundația Culturală Irlanda-România. O altă legătură ar fi că Vlad Maistorovici vine tot din zona anglo-saxonă. E stabilit la Londra – nu știu căți dintre cei care citesc revista *Acord* îl știu pe Vlad Maistorovici: e un violonist extrem de talentat și acum face o treabă foarte bună și în componiție. Tinde să fie un muzician complex și complet. Noi doi nu ne cunoșteam decât din auzite sau prin interpuși. Am vorbit la telefon înainte de a ne vedea cu ocazia concertului, iar colaborarea noastră,

chiar și așa, numai prin telefon, a fost foarte bună. În orice caz, din partitură a rezultat foarte clar ceea ce vrea, iar acest lucru e specific compozitorilor care știu să scrie muzică. Lămuririle verbale nu fac decât să clarifice anumite aspecte de ordin interpretativ, dar, esențial, muzica este în partitură și nu ai nevoie de nici o altă explicație.

Chiar mă gândeam că piesele, cu o singură excepție – Hypercardia II. In memoriam Stefan Niculescu de Dan Dediu –, au fost prezentate în primă audiție (românească sau chiar absolută). Cum ai percep pe aceste sonorități, noi pentru repertoriul formației Profil?

Sunt lumi sonore foarte diferite și asta pe mine mă bucură grozav, pentru că un lucru de care mă tem foarte mult în contextul acesta al globalizării, al comunicării fără limite, prin internet și prin tot felul de media, e uniformizarea în lumea artistică. (Aici ar fi o discuție foarte frumoasă, dar probabil că nu avem spațiu în cadrul interviului). Exact când am dirijat acest concert, mă preocupa o temă care cred că a avut o influență destul de mare în interpretarea pieselor, și anume că, prin artă, în epoca în care trăim, se salvează un tip de gândire care e pe cale de dispariție: gândirea analogică, specifică artiștilor. În general, lumea analizează, sintetizează informație; suntem bombardati de gândire analitică, sintetică. Gândirea analogică e pe cale să dispară, și nu neapărat cantitativ, ci prin uniformizare. Ceea ce odată era gândire analogică tinde să devină treptat fie analitică, fie sintetică, fie o combinație destul de nesănătoasă pentru artă. M-a bucurat să văd un tip de gândire analogică la fiecare compozitor și am încercat să intru în lumea fiecăruia. Sonoritățile sunt foarte diferite. De exemplu, Jane O'Leary pentru mine a însemnat în primul rând culoare și o anumită poezie a exprimării; e foarte lirică în ceea ce scrie, foarte feminină, foarte caldă, foarte plastică și extrem de sugestivă. Muzica lui Ed Bennett este nu neapărat la antipod, dar e o muzică rece. Este – dacă pot să spun – o muzică postbruckneriană, în sensul că se axează foarte mult pe armonii. Factorul melodic, în piesa pe care am dirijat-o eu, lipsește aproape cu desăvârsire. Ceea ce conținează sunt evenimentele sonore reliefate pe un fundal aparent monoton – și spun aparent monoton pentru că armonia are ceva de spus.

În mod sigur, asta și-a și propus Ed Bennett... Slow Burn (Ardere lentă) e un titlu foarte sugestiv.

Exact, o ardere lentă, acel jar...

Tot cu Profil Sinfonietta ai dirijat Hypercardia II. In memoriam Stefan Niculescu de Dan Dediu și în cadrul Festivalului Internațional „George Enescu”. De care interpretare ai fost mai mulțumit și de ce?

Din punctul de vedere al respectării partiturii, ambele interpretări au mers până la o acuratețe foarte mare. Totuși, cele două interpretări au diferit mult. Cea din Festivalul „George Enescu”, după părerea mea, a fost mult mai temperamentală. În schimb, interpretarea pe care publicul a putut-o asculta pe 7 decembrie la UNMB a fost, în opinia mea, mai introspectivă, mai contemplativă puțin. Dar n-aș putea spune exact de ce și în care moment. Are legătură cu anumite tempouri, fiindcă lucrarea în sine, prin felul cum e scrisă, lasă o anume libertate, și această libertate, trebuie spus, nu aparține numai dirijorului, ci și fiecărui dintre membrii ansamblului. Cred că starea generală a ansamblului Profil a fost destul de diferită în cele două momente și s-ar putea să aibă legătură și cu faptul că eram la sfârșitul verii, și acum suntem în iarnă. Eu nu subestimez niciodată legătura dintre om și mediu în interpretare.

Cum vezi Festivalul Meridian, ajuns deja la a V-a ediție, în peisajul evenimentelor dedicate muzicii contemporane de la noi?

O picătură de parfum într-un oraș plin de mizerie... Orice manifestare culturală, chiar și una ca *Festivalul Internațional „George Enescu”*, cu toată puterea sa financiară și de imagine, rămâne tot o picătură în masa astă amorfă reprezentată de societatea actuală. Dacă avem niște arme cu care să ne batem noi, artiștii – evident totul trebuie luat în glumă –, acele arme nu sunt în nici un caz de ordin cantitativ. Nu vom putea niciodată să convingem masele că ceea ce facem noi este ceva covârșitor.

N-aș îndrăzni să mă gândesc atât de departe... Totuși, în România, au loc pe an câteva festivaluri sau alte manifestări de muzică nouă, cu un public al lor, din care probabil cel mai vizibil este Săptămâna Internațională a Muzicii Noi. Unde ai situa Festivalul Meridian?

Este o felie de frumos care trebuie păstrată. Probabil, cine l-a organizat s-a gândit și la un echilibru din punct de vedere calendaristic. SIMN are loc în luna mai și probabil se simțea nevoia unei contrabalansări, apărând astfel ideea acestui *Festival Meridian*. Detalii organizatorice nu cunosc, tot ce pot spune e că orice inițiativă de acest gen mă bucură foarte mult. Sincer, dacă aș fi bogat, mi-ar plăcea să dezvolt și o activitate de mecenat pe lângă cea artistică. Visez, la un moment dat, să pot organiza concerte de dragul de a asculta muzica respectivă. Frumosul este din ce în ce mai hăituit în lumea astă și noastră de azi și trebuie salvat, trebuie protejat cu orice preț. Mi-ar plăcea să devenim niște ecologisti ai frumosului, să milităm și noi pentru salvarea frumosului, aşa cum alții milităzează pentru diverse cauze, e-adevărat, nobile, dar care nu au mare legătură cu frumosul.

EXEGETICA

MUSICOLOGY TODAY. Revistă de muzicologie a Universității Naționale de Muzică București

prof.univ.dr. Valentina Sandu-Dediu

“Publishing and/or perishing” – “A publica și/sau a pieri”, scria acum treizeci de ani un editor american, Kern Holoman. Urmându-i îndemnul astăzi, în explozia informației de pe Google, ne-am propus să inițiem un tip de revistă muzicologică încă neexplorat în România. Dinamismul cercetării actuale ne face să recunoaștem că a publica astăzi fără recunoaștere internațională înseamnă perpetuarea provincializării muzicologiei românești. De-a lungul timpului, ramurile sale, precum istoriografia, lexicografia, analiza muzicală, estetica, etnomuzicologia, bizantinologia, au produs câteva scriri importante, unele dintre ele surse extrem de utile astăzi. Prezentul efervescent obligă însă atât la publicarea pentru o mână de specialiști români, cât și la vizibilitatea și circulația mult mai largă a cercetărilor muzicologice.

Iată motivul esențial pentru care propunem o nouă apariție în peisajul revistelor de muzică, trimestrială,

online, concepută în trei limbi de circulație – engleză, franceză, germană – și plasată sub umbrela academică a Universității Naționale de Muzică din București. Tema sa principală este reflectarea noutății în cercetările muzicologice: fie subiecte noi, fie noi perspective asupra unor muzici ale trecutului.

Revista *Musicology Today* își propune, în consecință, să conțină studii și articole elocvente pentru **stadiul de astăzi al muzicologiei**, cu instrumentele sale științifice caracteristice, implicând însă și o bună doză de intuiție artistică. Lansăm acum, în ianuarie 2010, site-ul revistei și primul său număr. Accesând www.musicologytoday.ro veți putea citi trei studii (care celebrează aniversările anului 2009), un eseu și o recenzie de carte. Klaus Aringer (Graz) propune o perspectivă neobișnuită despre referințele militare în lucrările târzii haydniene; Thomas Kabisch (Trossingen) privește în detaliu anumite aspecte de

virtuozitate ale ciclului de *Lieder ohne Worte*; Ioana Raluca Voicu-Arnăuțoiu (București) investighează aspecte necunoscute ale biografiei lui Paul Constantinescu, extrase din dosarele Securității. Iată cum muzicologia poate avea nu numai unele științifice, dar și accente palpitante. și unele, și altele continuă în eseul Speranței Rădulescu despre pluralitatea muzicilor care ne încornoară. În fine, un îndemn pozitiv de a citi *Musicophilia* lui Oliver Sacks, tradusă la Humanitas, îl primim din partea Ioanei Marghita.

Numerale viitoare ale revistei sunt, în mare, pregătite. Vă invităm să le descoperiți, treptat.

LUN(e)A NOUĂ

Cristina Uruc - anul IV Compoziție

Într-o perioadă în care promovarea muzicii contemporane aderă la expresia caragialească „este sublimă, dar lipsește cu desăvârsire”, nu ne rămâne decât să luăm atitudine noi, cei care o scriem, o interpretăm și o ascultăm. Mai ales că există mijloace și bunăvoiță din partea unor instituții de stat cum ar fi Universitatea Națională de Muzică din București sau Filarmonica din Râmnicu Vâlcea.

Luni, 11 ianuarie, a avut loc în sala „George Enescu” a UNMB concertul „Tineri compozitori, tineri interpreți” care și-a propus să promoveze muzica nouă, scrisă de studenții claselor de compozitie, dar și interpreți care se „încumetă” să abordeze acest tip de muzică.

Patru viitori compozitori și doi cu „acte în regulă” s-au strâns pentru a-și asculta noile sau mai puțin noile compozitii. Lidia Ciubuc - anul I, Sebastian Androne - anul II, Cristina Uruc și Dan Turcanu - anul IV, Darie Nemeș Bota - master II și drd. Mihai Măniceanu și-au prezentat pe scurt lucrările proprii.

Șase compozitori, șase viziuni diferite asupra compozitiei și totuși două tabere: Energici și Lirici.

Bine-cunoscută etichetă compozitoare-femei = liric a fost dezlipită de pe lucrarea Lidiei Ciubuc (*Burlesca*). O piesă pentru pian vie (interpretată convingător de către însăși compozitoarea ei), cu iz neoclasic datorită claritatii formale și a pulsării ritmice foarte prezente de-a lungul întregii lucrări. O parte dintr-o suită pentru pian care ne incită să ascultăm și restul ei, sperăm, cât de curând.

Sebastian Androne s-a aflat la celălalt pol al energiei.

Lucrarea lui, *Forța Gravitației*, face parte din suita pentru pian *Forțele Fundamentale ale Universului* (cu care a obținut premiul III la Concursul Internațional de Compoziție „De la Romantici la Contemporani”, ediția 2009). Dacă „burlesca” Lidiei a avut un caracter extravertit, piesa lui Sebastian a explorat substanța din care este făcută energia. A intrat în interiorul ei și a încercat să reproducă în detaliu.

„Căstigătorul” categoriei Energice a fost Mihai Măniceanu cu lucrarea pentru pian *Viii*. O piesă complexă, în continuă mișcare, caracterizată de jocurile de registre, în care compozitorul a utilizat blocuri sonore, clustere, într-un cuvânt o lucrare gestuală.

Trecem la categoria lirici: primul nominalizat este Dan Turcanu care a interpretat alături de Lucian Beschiu trei miniaturi pentru pian și vioară din colecția *Piese pentru copii* (cu care a obținut o Mențiune la Concursul Național de Compoziție „Liviu Comes” - Cluj, 2009). Cele trei mini piese ne trimit cu gândul la lumea lui Enescu sau cea a lui Bartók datorită utilizării modalismului și a

polimodalismului (pe alocuri intens cromatizate), a temelor cu caracter folcloric și a acompaniamentului pianului. Ingredientele folosite sunt perfecte pentru a atrage micii învățăcei spre muzica modernă, pentru a-i face să își deschidă mai ușor urechile și mintea pentru muzica ce se naște și trăiește odată cu ei.

Darie Nemeș Bota a demonstrat încă o dată, prin lucrarea *Semne* pentru oboi și cutie de rezonanță amplificată, că poate reda foarte bine prin muzică cele mai diferite idei sau concepte preluate din lumea extramuzicală. De data aceasta sursa de inspirație a fost „muzica grotelor” – picături, ecouri, tot ce se poate auzi în liniștea amplificată a unei peșteri, efecte redate cu extrem rafinament și finețe de oboistul Valentin Ghita. Dacă lucrarea lui Mihai putea fi caracterizată ca fiind energetic-gestuală, muzica lui Darie poate fi definită ca lirico-gestuală.

Il lamento din una Farfalla, compoziție proprie, a fost interpretată de clarinetistul Radu Stan în primă audiere absolută. Se încadrează tot la categoria „muzică lirico-gestuală”, având la bază două gesturi muzicale contrastante care se succed: secțiunea „Rubato”, alcătuită din note lungi urmărite de melisme, și secția „Energico-Giusto” – pasaje tehnice, pulsărie clară. În final, se revine la prima secțiune, concluzia piesei aducând un omagiu lui Francis Poulenc, prin preluarea gesticiei din ultima măsură a părții a doua din *Sonata pentru clarinet și*

pian.

După încheierea acestui concert m-am gândit imediat când am mai putea organiza un altul. Pentru că doar prin astfel de experiențe putem evoluă. Într-un fel ne percepem propriile compozitii în fața foii cu portative sau a computerului și altfel atunci când le putem asculta oarecum obiectiv, detașat, nu doar cu „urechile imaginației”.

Tot într-o zi de luni, cu o săptămână mai târziu (18 ianuarie) – se pare că ziua de luni este favorabilă muzicii contemporane! –, Mihai Murariu interpreta în redesciderea stagiu lui Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din Râmnicu Vâlcea *Concertino*-ul său pentru pian alături de orchestra condusă de dirijorul Florin Totan. Într-o singură parte, având formă de sonată clasică, lucrarea relevă influențe bartókiene și prokofieviene. Pianistica „alla Rahmaninov”, spectaculoasă, complexă, solicitantă, apropie *Concertino* de ideea unui studiu pentru pian și orchestră.

Orchestra Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” a demonstrat că poate aborda un program foarte diferit și nu neapărat ușor,

Luni
11 ianuarie 2010
Ora 16.00
Sala G. Enescu

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ BUCUREȘTI

C
O
N
C
E
R
T

Tineri compozitori,
tineri interpreți

Concertul studenților
claselor de compozitie

Interpretează studenții Facultății de
Interpretare Muzicală

dând dovadă de profesionalism în abordarea partiturilor de secol XX. După lucrarea lui Mihai Murariu, a urmat un aranjament pentru orchestră de coarde, percuție și pian al aceluiași compozitor la *Libertango* al lui Astor Piazzola. După pauză, dirijorul Florin Totan a făcut dovadă măiestriei sale interpretative, arcuind cu virtuozitate și sensibilitate cele patru părți ale *Suitei I pentru orchestră* de George Enescu.

Între cele două concerte există mai multe puncte comune, dar aş vrea să insist numai asupra interpretării remarcabile și a lipsei publicului. Cu primul punct suntem mai puțin obișnuiți: muzica nouă se cântă, deseori, în totală dizarmonie cu ceea ce a vrut compozitorul de fapt – asta nu s-a întâmplat la nici unul dintre cele două concerte, interpretarea fiind foarte aproape de adevărul compozitorului. Însă cu lipsa publicului din sălile de concert suntem, din păcate, familiarizați.

Lăsând la o parte evenimentele despre care am amintit mai sus, care fac o excepție din punct de vedere al valorii interpretative a instrumentiștilor, cred că există o cauză care să explice lipsa de interes a publicului pentru „concertele de contemporană” (și ne întoarcem la Caragiale): „sublimă” educație a interpretilor în spiritul muzicii noi duce la restituirea acesteia fără sens, determinând publicul să nu revină la concertele în care apar nume noi în program. Mă întreb dacă vom ajunge vreodată să intrăm într-o sală măcar pe jumătate plină la un concert de muzică nouă... Ce zici, nene lancule?

TIPAR MUZICAL

„Rigoare și inefabil” de Șerban-Dimitrie Soreanu

Gilbert Dragoș Dumitru - anul II, Sinteză muzicologică

La prima vedere, în acest material (apărut la Editura UNMB, 2005) îl descoperim pe autor aplecându-se cu o atenție deosebită asupra cuvintelor, părților de cuvinte, claselor ale căror semnificații civilizația pare, conform sublinierilor insiste ce reușesc din păcate să fragmenteze discursul, să le fi rătăcit în uzanțe milenare. În mod acrobatic autorul caută adevărul prin proiecția imaginară a „tăcerii primordiale” (p. 8), aici fiind locul în care dorește să își stablească tabăra de cercetare.

În spatele acestui prim soc al intențiilor de suprafață se simte o certitudine ascunsă a autorului. El pare sigur de faptul că există un sistem *riguros* la baza tendințelor și reflexelor *inefabile* ale zilelor noastre atât de versatile. În același timp, discursul lui Șerban-Dimitrie Soreanu este unul din seria celor ce insinuează că nu răspunsul contează, că faptul de a pune întrebări; problematica este una ce ține, într-un fel, de credință și tinde permanent să fie un exercițiu de voință. „Melomanilor li se întâmplă ca din nevoie de rezumare a muzicii auzite să treacă superficial peste rațunerea internă a mesajului codificat” (p. 91).

În capitolul *Despre ascultare* sunt toate argumentele care demonstrează că avem de a face cu o scriitură absolut

pretențioasă și severă. Deseori publicul este apostrofat: „urmărește fie că vrea, fie că nu poate altfel, decât ce face vioara întâi dintr-un quartet” (p. 91), „aude doar ce este *tare și repepe*” (p. 91). Astfel se adeverește bănuiala că rădăcinile *riguroase* ale *inefabilului* și, astfel, contradicția spectaculoasă a cărții ascund o taină, ca și cum autorul ar spune: munca cu zonele profunde, asumarea permanentă a responsabilității și seriozitatea cronică, adică *rigoarea*, fac arta valoroasă, dar trebuie să vă ademenesc cu *inefabilul*, să vă fac să credeți că ea există prin *inefabil*. Contradicția întește cumva spre punctul unde, deși avem de-a face cu un evident demers superior, tehnica sa de emitere este extrasă din pedagogia copiilor gen „hai să ne jucăm de-a unu-oru-unu-uuunu!”.

În continuare, până la „Poetizare”, autorul folosește în mod fericit adjecțiile în scopul de a dezlăguia sensurile, lucru pe care l-a exersat pe parcursul cărții, pregătind treptat atenția receptorului, motiv pentru care prezentarea de față nu poate fi suficientă pentru a reda adevărurile și tensiunile exprimate pe parcurs.

Ultimul capitol constă într-o selecție de pasaje preluate din estetica și filozofia universală, pe care autorul le comentează în cheie muzicală (compoziție, interpretare,

receptare).

Cartea lui Șerban-Dimitrie Soreanu devine, pe măsură ce o parcursi, o gamă artistică de abstractizare menită să inducă cititorului o anumită poftă pentru precizia estetică independentă contactului cu arta sunetelor. Totuși, simpla lectură nu este de ajuns întrucât toate formulele autorului nu pot fi înțelese fără ca ele să fie aplicate chiar de către cititor asupra unui material liber ales de acesta. Altfel lectura rămâne goală. Cartea comportă prin concepție acest risc, pesemne, asumat. Surprindem autorul străduindu-se să ofere numeroase exemple, însă putem bănui că nu reușește să își epuizeze experiența. Acest lucru poate duce la un fel de frustrare în cazul în care nu participăm constructiv la lectură.

Asociația Studențească a Universității Naționale de Muzică București (ASUNMB)

pagină realizată de Răzvan Apetrei

Asociația Studențească a Universității Naționale de Muzică București (ASUNMB) este o organizație studențească non-profit, cu activitate civică și sindicală, care reprezintă și apără drepturile studenților din UNMB, dezvoltă proiecte și activități profesionale și sociale.

ASUNMB a luat ființă în toamna anului 2007 la inițiativa unui grup de studenți animați de dorința de a reprezenta și promova studenții Universității. ASUNMB a aderat la Uniunea Studenților din România, devenind membră cu drepturi depline.

ASUNMB, persoană juridică română de drept privat, fără scop patrimonial și își conduce activitatea în conformitate cu Statutul și Actul Constitutiv ale Asociației, cu O.G. 29/2000 cu privire la asociații și fundații, modificată și completată, precum și cu legislația în vigoare din România.

ASUNMB este o organizație democratică și independentă față de UNMB, față de orice autorități publice locale sau centrale, partide politice, sindicate, organizații non-guvernamentale, fundații, culte religioase, instituții de învățământ, precum și față de orice alte persoane fizice sau juridice de drept public sau privat române sau străine, dar își rezervă dreptul de a întreține cu acestea relații de colaborare, precum și dreptul de a exprima punctele de vedere ale membrilor săi față de orice chestiune de interes public.

Acest proiect este destinat tinerilor muzicieni români, studenți și absolvenți ai Conservatoarelor din România, cu vîrste cuprinse între 18 și 30 de ani, scopul propus fiind crearea de oportunități pentru afirmarea acestora pe scenele de concert naționale și internaționale.

Finalitatea urmărită este constituirea unei camerate naționale de tineret, precum "Camerata Laussane" a Academiei de Muzica "Yehudi Menuhin", "Kremerata Baltica" etc.

Proiectul dorește să promoveze muzica cultă românească atât prin abordarea creației compozitorilor consacrați, cât și prin prezentarea în primă audiție a lucrărilor muzicale contemporane. De asemenea, "Camerata Regală" va susține un repertoriu variat ce va cuprinde lucrări din întreaga istorie a muzicii universale.

Cunoscut fiind faptul că artiștii au fost întotdeauna susținuți de către Casa Regală a României, în virtutea tradiției care s-a creat de-a lungul timpului, tinerii muzicieni români speră să poată deveni, cu sprijinul Familiei Regale a României, o emblemă a culturii românești pe plan internațional.

Gazda concertului inaugural al „Cameratei Regale” a fost prof. univ. dr. Dan Dediu, rectorul UNMB, care și-a oferit, cu generozitate, tot sprijinul pentru realizarea acestui proiect. Se cuvine a menționa partenerii acestui eveniment: Elite Art Club Unesco, Jeunesses Musicales International, Fundația Constantin Dumitru, Radio România Muzical, Radio România Cultural și Asociația Studenților de la Litere – Universitatea din București.

Programul prezentat a fost exclusiv românesc:

Prima impresie pe care "Camerata Regala" mi-a lăsat-o a fost aceea a unui ansamblu omogen, cu atât mai mult cu cât piesa aleasă pentru a deschide după-amiaza muzicală a fost Preludiul la unison din Suite I de George Enescu; sincronizarea și acuratețea intonației într-un tempo bine susținut au impresionat publicul, mai ales că membrii orchestrei nu au fost conduși de un dirijor. În cele Trei piese pentru orchestră de coarde de Constantin Silvestri s-au impletit deopotrivă exuberanță, atmosfera narrativ-melancolică și caracterul "explosiv", iar Concertul pentru orchestră de coarde de Paul Constantinescu, dirijat de Constantin Adrian Grigore, a încheiat concertul „Cameratei Regale” prin contrastul dintre lirismul temelor inspirate din

Asociația se bazează pe principiile constituționale ale pluralismului și libertății de asociere. ASUNMB se constituie pe perioadă nelimitată și își desfășoară activitatea pe teritoriul României. Are sediu, cont bancar, stampilă și însemne proprii. În prezent, ASUNMB numără peste 350 de membri, studenți ai ambelor facultăți din cadrul Universității (Facultatea de Interpretare Muzicală și Facultatea de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală), fiind unicul organism studențesc înființat legal și recunoscut oficial din UNMB. Numărul membrilor crește constant, fiecare student având posibilitatea de a adera la ASUNMB.

CONSILIUL DIRECTOR al ASUNMB:

Răzvan Apetrei - președinte ASUNMB (student anul III, FIM - pian)

Ioana Jijian - vicepreședinte FIM (studentă anul III, FIM - vioară)

Lucian Luca - vicepreședinte FCMPM (student anul II, FCMPM - Pedagogie muzicală)

Irina Mareș - secretar General (studentă anul II, FCMPM - Pedagogie muzicală)

Mădălina Petre - trezorier (studentă anul III, FIM - Chitară)

CONTACT:

Sediul:

Str. G-ral Henri Mathias Berthelot, nr. 8,
camera 8, sect. 1, 010167 București

Str. Calea Plevnei, nr. 61, sect. 1, 010223 București

Tel.: 0746 923 426

E-mail: asociatia_studenteasca_unmb@yahoo.com

Web: www.asunmb.ro

ADERĂ LA ASUNMB!

Dacă ești student(ă) la UNMB, dacă vrei să te implici în mișcarea studențească, dacă vrei să fii reprezentat(ă) de o Asociație dinamică și activă, înscrie-te(!) ca membru / membră în Asociația Studențească a Universității Naționale de Muzică București!

Tot ceea ce trebuie să faci este să trimiți un e-mail pe adresa Asociației în care să-ți exprimi dorința de a adera la ASUNMB și motivația acestui fapt. Nu uita să menționezi numele tău complet, facultatea și secția la care ești înscris(ă), anul de studiu și un număr de telefon la care poți fi contactat(ă). În cel mai scurt timp vei primi un formular de adeziune.

BALUL BOBOCIILOR UNMB 2009

Organizator: Asociația Studențească a Universității Naționale de Muzică București (ASUNMB)

Partener: Uniunea Studenților din România (USR)

Data desfășurării: marți, 17 noiembrie 2009, orele 21.00

Locație: Club Silver Church (Fostul Preoteasa)

Invitați: Elena Cuculici (UNMB), Loredana Streche (UNMB), Tudor Ion (UNMB),

Trupa Mojo (UNMB), Vița de Vie

Concurs Miss și Mister: Miss Boboc UNMB 2009 - ELENA PRICOPI; Mister Boboc UNMB 2009 - BOGDAN CHENCIU

Vineri, 13 noiembrie 2009, în Sala "George Enescu" a UNMB, ASUNMB a organizat o dezbatere pe tema "Studentul Român vs. Studentul European". Invitat special: doamna conf. univ. dr. Lucia Costinescu, Coordonator Internațional ERASMUS. Întâlnirea a beneficiat și de un program muzical: recitaluri susținute de Corul "Passionis" (solistă, soprana Valentina Naftonită) și trupa de jazz "Trio Interplay". De asemenea,

elevi de la liceele de muzică bucureștene, viitorii studenți ai UNMB, au fost invitați să ia parte la aceste activități, în încercarea de a-i familiariza cu ceea ce înseamnă viața de student la UNMB. Această inițiativă poartă denumirea de "Ziua Portilor Deschise" în UNMB. Toate aceste activități au constituit "Ziua Studentului Muzician" (ediția I), eveniment ce a făcut parte din programul Festivalului Național Studențesc "UNIFEST 2009", organizat de Uniunea Studenților din România (USR).

ASUNMB, în colaborare cu Uniunea Studenților din România, a fost

organizator al proiectului „Galele Studențești”, desfășurat în perioada 14 – 15 octombrie 2009, la Casa de Cultură a Studenților București și în alte 13 orașe din țară: Alba Iulia, Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Galați, Iași, Petroșani, Pitești, Ploiești, Reșița, Sibiu, Târgu Mureș și Timișoara. Studenții din localitățile enumerate s-au putut bucura de concerte, spectacole de teatru, expoziții, demonstrații de dans și sportive, competiții, workshopuri, seminarii, mese rotunde, dezbateri și concerte (Kumm, Mircea Baniciu, Bandidos, Timpuri Noi, Taxi, Mircea Vintila, DJ Project, Connect-R, Duci Bertzi etc.)

La poalele unui munte de gânduri...

Sonia Neagoe - anul III Muzicologie

Probabil că ați citit deja în numărul trecut al ziarului *Acord poezii* de Vlad Baciu. Iată că acum vă voi relata cum a construit Vlad Baciu un spectacol interdisciplinar, sincretic, ghidat de muzica sa.

Programul concertului din 2 decembrie a propus ca titlu *La poalele unui munte de gânduri*, pentru a descrie punctul în care se află Tânărul compozitor și speranța că un viitor traseu este cucerirea acestui munte, pas cu pas, explorând resursele oferite de el.

Spectacolul sincretic din Sala George Enescu a UNMB a avut 11 momente, cu o idee conducețoare: omul și sentimentele, destinul său, alegerile între bine și rău. M-aș opri doar la câteva din componentele deosebite ale spectacolului. Pe tot parcursul său au fost prezente două actrițe, Alexandra Apetrei și Bianca Pintea, îmbrăcate în alb, respectiv negru, simbolizând Binele și Răul. Ele au interpretat emoționant, alături de Alexandru Nicola, poezile semnate de Vlad Baciu (în alternanță cu muzica același autor) și au interacționat cu interpreții.

Dintre compozitiile prezentate, m-au captivat în mod special Sonata *Grafică* pentru pian, ciclul de lieduri și ultima lucrare camerală, *Evidence*. Personajul principal al Sonatei este *Ştie-tot*, reprezentând omul care se mulțumește doar cu ce știe, nu mai caută, nu mai încercă să înțeleagă. Foarte sugestiv este titlul părții a doua, *X/0*, care exprimă modul de gândire al personajului: dacă ceva este necunoscut pentru

el (X), atunci nu există (0). Rolul principal în această sonată tripartită a fost foarte bine interpretat de Diana Mihăescu la pian. Aceeași pianistă a însoțit-o pe Veronica Anușa în cele trei lieduri din ciclul *Unul flutur alb*. Cu o voce remarcabilă și o înțelegere profundă a textului muzical, soprana a reușit, împreună cu pianista, să evidențieze ineditul și dramaticul lucrării. Așa cum specifică și autorul în program, ideea conducețoare a ciclului este dragostea. Fluturele reprezintă persoana iubită, imaginată inițial ca un ideal fără o formă concretă. La întâlnirea efectivă cu acest ideal, fluturele capătă trup; se naște obsesia însușirii acestui ideal. Spre final, când fluturele se îndepărtează, compozitorul înțelege că a devenit altă persoană, că dragostea fluturelui și-a lăsat adânc amprentă în esența lui.

Diversitatea timbrală a repertoriului muzical a fost completată cu piesele dedicate unui instrument solo: *Zoroastrian* pentru tubă (Ionuț Tălașman) și *Lagărul în care locuam* pentru violă (Cornelia Petroiu), sau cu lucrări pentru mici ansambluri camerale dirijate de Alexandru Ilie: Suite *Inevitabilul destin* pentru clarinet (Radu Stan), cello (Diana Popescu), percuție (Sorin Rotaru, Dan Alexandru și Daniel Iudean) și *Evidence* pentru nai bas (Vladislav Pănuș), violă (Marian Movileanu), mezzosoprană (Adela Lupu), marimbă (Sorin Rotaru), clarinet (Radu Stan), didgeridoo (Darie Nemeș-Bota).

Ultima piesă menționată a închis spectacolul, adăugându-i

explicit latura grafică a preocupărilor lui Vlad Baciu. Dintr-un tablou format din șase secțiuni distincte ca formă și culoare, compozitorul a împărțit celor șase instrumentiști către o parte. Acestea au constituit partitura pentru fiecare instrument, realizată și într-o manieră plastică, evidențind astfel ideea conducețoare a lucrării – muzica distinctă a fiecărui continent. Diferența în plan muzical a fost făcută prin folosirea unor ritmuri și formule melodice specifice zonelor geografice, a unor culori timbrale diverse și chiar a schimbării caracterului secțiunilor. Deși lucrarea ridica probleme la nivel tehnic, am audiat, sub conducerea dirijorălă fermă și bogată expresiv a lui Alexandru Ilie, o variantă reușită a lucrării *Evidence*.

Portretul sincretic al protagonistului s-a împlinit cu rolul său de actor în scurt-metrajul realizat de Alexandru Nicola și Diana Mihăescu. Menționez că Diana Mihăescu este studentă la secția de muzicologie, dar și la regie film, și a demonstrat în diverse concerte calități deosebite ca pianistă. Filmul l-a arătat pe Tânărul compozitor Vlad Baciu în diverse stări relevante pentru procesul său componistic: trist, melancolic, fericit, gânditor, alergând, căutând, în special compunând. Rezultatul, din care s-a distins o componentă umoristică precum și o caracterizare stilizată, cu elemente de simbolism, a constituit un ultim element elovent pentru întregirea tabloului sincretic care a definit acest spectacol.

Fiecare cu biblioteca lui (de xeroxuri?!)

Andra Ivănescu - anul IV Muzicologie

În acest articol am de gând să mă joc de-a vox populi și să-mi exprim o serie de mini-frustrări pe care cred că le înțeleg și alți studenți ai UNMB (mai ales cei de la muzicologie).

Noi, încă dinainte să ajungem la facultate chiar, învățăm că sunt anumite cărți pe care orice muzicolog (ca să nu spun orice muzician) trebuie să le aibe în bibliotecă: *Tratatul de teoria muzicii* de Victor Giuleanu, *De la Wagner la contemporani* de Vasile Iliuță, *Dicționarul de termeni muzicali* și multe altele. Problema e că pe majoritatea cărților „de bază” nu avem de unde să le cumpărăm.

Le putem împrumuta de la bibliotecă, desigur, dar asta devine imposibil dacă nu ești încă la facultate (imposibil înseamnă în niște condiții mult prea costisoate, aproape absurde). Deci, le căutăm cu disperare pe la anticariate sau le tragem la xerox. Și ne facem biblioteci de xeroxuri. Ceea ce se întâmplă tuturor studenților dintr-un domeniu care presupune cercetare. Dar parcă nu chiar aşa.

Noi ce cărți putem cumpăra de fapt? Suntem în secolul XXI – chiar în anul 2010. Și totul este atât de vag! Site-ul editurii muzicale constă practic într-un catalog (singurul lucru relevant și folositor) care este, întâmplător, din luna martie a anului 2007.

De asemenea, nu aflăm ce titluri sunt publicate la Editura UNMB decât din afișele de la lansări, nici acolo nu știm ce cărți apar, când, de ce, câte sunt, foarte puțini știu și de unde pot fi cumpărate.

Donării

UNMB a primit o donație de partituri semnate de compozitorul Aurel Stroe. Următoarele titluri sunt disponibile la biblioteca universității: *Orestia I*(actele I, II și III), *Orestia III*, *Morgenstern Lieder*, *Musica Notturna*, *Das Weltkonzil*, *Muzică de concert pentru pian, percuție și alămuri, 10 pièces pastorales*, *L'enfant et le diable*, *Arcade*, *Monumentum*, *Concert pentru clarinet și orchestră*.

Inițierea (în luna decembrie) de către rectorul UNMB, prof.univ.dr Dan Dediu, cu sprijinul postului de televiziune *Realitatea TV* și a portalului de știri *realitatea.net*, a campaniei "Salvați pianele Conservatorului" are în vedere o modalitate de reparare și consolidare a patrimoniului de instrumente ale instituției noastre prin sprijin public. Pentru susținerea recondiționării și a spărițelor pianelor îmbătrânești ale universității, martori ai activității pianistice de aur a multor personalități românești precum Dinu Lipatti, Florica Musicescu, Silvia Serbescu, Cella

Delavrancea, Ana Pittiș, Ioana Minei, vedete autohtone și oameni de afaceri au donat obiecte personale pentru organizarea unei licitații și strângere de fonduri. Campania a avut ca rezultat și realizarea unui parteneriat pe trei ani cu Banca Română de Dezvoltare - Groupe Société Générale pentru atingerea scopului propus de recondiționare a pianelor.

Manifestări artistice și științifice

Între 5-7 noiembrie 2009, a avut loc la Maastricht Congresul anual al AEC (Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen). Tema principală, în jurul căreia s-au organizat două zile de conferințe și ateliere de lucru, a anunțat interesul pentru cercetarea muzicală inclusă în activitatea institutelor europene de învățământ muzical superior. Printre cei invitați să susțină prelegeri s-a numărat și prof. univ. dr. Valentina Sandu-Dediu, cu un discurs despre „Building the Soft Elements of a Research Environment” (Construirea

elementelor soft într-un mediu de cercetare).

FLASH

Distinctii

Livia Teodorescu-Ciocănea a câștigat un grant internațional de cercetare postdoctoral în cadrul programului *Endeavour Awards - Australian scholarship 2008* - inițiat de Guvernul Australian, departamentul de Educație. Programul are în vedere excelența în cercetare în toate domeniile. Din Europa, în 2008 au fost selecționate 10 proiecte. Livia Teodorescu-Ciocănea a obținut un *Endeavour Postdoctoral Research Fellowship* pe care l-a desfășurat la Monash University Melbourne Australia în perioada iunie-octombrie 2008. În martie 2009 a primit diploma *Endeavour Awards (Completion Certificate)* semnat de viceprim-ministrul Guvernului Australian, The Hon. Julia Gillard MP. Totodată, a devenit membră a Societății Internaționale de Cercetare, *Endeavour Alumni Network*.

Singura noastră soluție rămâne, desigur biblioteca. De unde ni se întâmplă căteodată să nu putem împrumuta nici cursuri pentru mai mult de o zi.

Și astăzi doar vârful aisbergului, desigur.

Poate căteodată nu e numai vina noastră că nu citim.

**ALTERNATIVE
ARTISTICE**
prof.univ. Nicolae Coman

LECTIA FURNICII

Un
ceva,
câte-un pa
dus la locul lui.
Ştiați că furnicile
De pe pământ ne depășesc în greutate?
Hai și noi, pe puntea vieții,
Purtând căte-un vis,
o rază,
ceva
bun.

DIDACTICĂ

Motto
Găsește simplitatea în confuzie,
Armonia în disonanță.
În orice dificultate
există întotdeauna
o oportunitate.
Albert Einstein

Cum
Să cântă urâtu?
Ce armonie
Se-ascunde în disonanță?
Ce întuneric benefic naște lumina?
Deformează pătratul!
Rombul e magic.
Schimbă-l.
Punct.